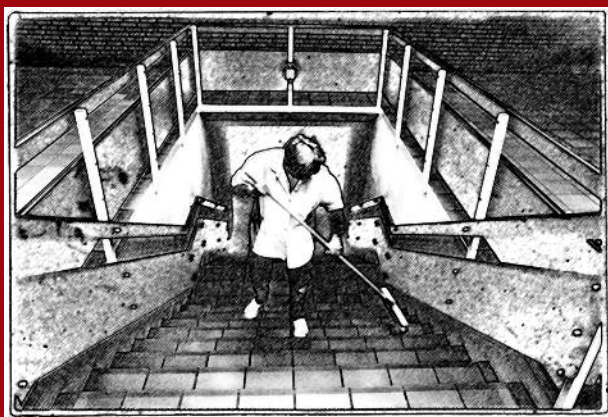

Arbejdsmiljø og sygefravær blandt serviceassistenter

Kolofon

Politisk ansvarlig: **Gina Liisborg** og **Berit Jakobsen**, Kost- og Servicesektoren

Redaktion: **Katrine Bonde Nielsen**, FOA Kampagne og Analyse

Grafisk tilrettelæggelse af omslaget: **Joe Anderson**, GraFOA

Tryk: **FOAs trykkeri**, januar 2011

Serviceassistenters arbejds miljø og sygefravær

En undersøgelse
FOA Kampagne og analyse
November 2010

Forord

I 2009 foretog Kost- og servicesektoren en undersøgelse af medlemmernes sygefravær. Denne undersøgelse viste, at serviceassistenterne i 2008 havde et højere sygefravær end andre faggrupper i sektoren – et sygefravær på gennemsnitligt 28,1 sygedage årligt mod husassistenternes sygefravær på 20,7 sygedage.

Da vi ikke ved nok om årsagerne til serviceassistenternes højere sygefravær, har vi foretaget en særlig undersøgelse blandt serviceassistenterne, for at finde ud af om det er arbejdsfunktionerne eller andre faktorer, der især rammer serviceassistenterne. Viden herom vil give os mulighed for at sætte ind, hvor der er behov for forandringer.

Denne undersøgelse foreligger nu og sektoren har nu fået afdækket årsagerne til det højere sygefravær. Dårligt arbejdsmiljø, smerter i bevægeapparatet og dårligt helbred er hovedforklaringerne bag serviceassistenternes højere sygefravær. Arbejdet er især kendetegnet ved at være fysisk hårdt og ensformigt i højt tempo.

På trods heraf er serviceassistenterne generelt tilfredse med at være serviceassistenter, men mange ønsker at overtage andre og mindre fysisk krævende arbejdsopgaver end dem de har i dag, men begrænses af andre faggrupper og af ledelsen.

Der er brug for indsatser på arbejdspladserne, som kan forebygge sygefraværet. Der er behov for større variation i arbejdsopgaverne, således at rengøring kommer til at fylde mindre til fordel for andre opgaver som for eksempel opfyldning, pakning, telefonpasning og lettere kontoropgaver. Nye opgaver kræver flere ressourcer af hensyn til fagligheden

Undersøgelsens resultater kan du læse mere om i rapporten.

Vi takker de 579 serviceassistenter, som har brugt tid på at besvare spørgsmålene, som er foretaget telefonisk og ved e-mails i eftersommeren 2010.

God læselyst.

Gina Liisborg
Sektorformand

Berit Jakobsen
sektornæstformand

Resume

Ensformigt fysisk arbejde i højt tempo giver højt sygefravær

- Dårligt arbejdsmiljø, smerter i bevægeapparatet og dårligt helbred er hovedforklaringerne bag serviceassistenternes højere sygefravær.
- Et varieret arbejde med mindre fysisk krævende arbejdsopgaver er vejen frem. Undersøgelsen viser, at serviceassistenter, som aflastes i mere end 3 timer om dagen fra de tunge arbejdsopgaver med rengøring, køkken- og portørarbejde, kan reducere deres sygefravær med ca. 42 procent. Det samme gælder hvis serviceassistenter skånes for ensformige arbejdsopgaver, dårlige arbejdsstillinger og et for højt arbejdstempo.
- Dermed er der også et stort forebyggelsespotentiale. Et lavere arbejdstempo, et bedre arbejdsmiljø og aflastning fra de tunge opgaver synes klart at kunne nedbringe sygefravær.

Det fysiske arbejdsmiljø halter efter andre FOA-medlemmers

- Der er næsten dobbelt så mange serviceassistenter som andre FOA-medlemmer, der har ensformige arbejdsopgaver, og langt flere har gentagne og ensidige bevægelser og bøjede og forvredne arbejdsstillinger.
- Det dårlige fysiske arbejdsmiljø ses tydeligt i sygefraværet. Ensformige arbejdsopgaver, gentagne bevægelser og dårlige arbejdsstillinger blandt serviceassistentene øger sygefraværet med mere end 50 procent.
- 35 procent af serviceassistentene har altid eller ofte smerter i bevægeapparatet, når de er på arbejde. Medlemmer med smerter i bevægeapparatet, har dobbelt så mange sygedage som andre medlemmer.
- Hver tredje serviceassistent må altid eller ofte holde et højt tempo gennem hele dagen, og 44 procent må altid eller ofte arbejde meget hurtigt for at nå opgaverne. Og serviceassistenter med højt arbejdstempo og tegn på stress har dobbelt så højt sygefravær som andre serviceassistenter.
- 1 ud af 3 serviceassistenter mener, at deres langtidssygemelding skyldes forhold på deres arbejdsplads. Det er 50 procent flere end blandt andre medlemmer af Kost- og Servicesektoren generelt.

Halvdelen af arbejdsdagen går med rengøring

- Arbejdsdagen fordeler sig i gennemsnit på 3 timers rengøringsopgaver, 1 times køkkenopgaver, 1½ times portør opgaver og 1½ time til øvrige opgaver. Næsten halvdelen af serviceassistenternes arbejdsdag bruges altså på rengøringsopgaver.
- Halvdelen af alle serviceassistenter, som arbejder på sygehusenes sengeafdelinger, ønsker at overtage andre arbejdsopgaver, end dem de har i dag. Men 43 procent svarer, at de begrænses af andre faggrupper, og 18 procent, at de begrænses af ledelsen. Nye arbejdsopgaver kræver flere ressourcer til serviceassistentene.
- 23 procent af serviceassistentene får sjældent ros for deres arbejde, og 44 procent mener ikke, at deres leder ofte nok kommer forbi og hører, hvordan det går. 25 procent af serviceassistentene savner opgaver i løbet af en arbejdsdag, hvor de kan bruge deres uddannelse.

Serviceassistenternes helbred er i bund

- Serviceassistenter har et væsentligt dårligere helbred end andre medlemmer af Kost- og Servicesektoren og FOA generelt. Selv relativt nyuddannede serviceassistenter har et dårligere helbred end andre medlemmer i Kost- og Servicesektoren.
- Det dårligere helbred ses tydeligt i sygefraværet. Serviceassistenter, der vurderer, at deres helbred er dårligt eller virkelig dårligt, har ca. 25 flere sygedage årligt sammenlignet med serviceassistenter med et godt eller virkelig godt helbred.

Men serviceassistentene er generelt tilfredse med faget

- Serviceassistentene er generelt tilfredse med at være serviceassistenter, og kun 3 ud af 100 er overvejende utilfredse eller meget utilfredse med deres fag. Serviceassistenternes psykiske arbejdsmiljø er generelt på linje med andre faggrupper i FOA.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	6
1.1. Om undersøgelsen	7
2. Serviceassistenternes baggrund	8
2.1. Arbejdssteder	8
2.2. Uddannelsesbaggrund	8
2.3. Alder.....	10
2.4. Anciennitet og erhvervs erfaring	10
2.5. Fremtid som serviceassistent?.....	11
3. Serviceassistenternes arbejdstid og arbejdsopgaver	12
3.1. Udbredelse af rengøringsopgaver	13
3.2. Udbredelse af køkkenopgaver	14
3.3. Udbredelse af portøropgaver.....	14
3.4. 40 procent af serviceassistenterne vil gerne overtage andre opgaver	15
3.5. Andre faggrupper begrænser serviceassistenterne	16
3.6. Hvilke opgaver vil serviceassistenterne gerne overtage?.....	16
4. Arbejds miljø	18
4.1. Et hårdt fysisk arbejdsmiljø	18
4.2. Serviceassistenternes psykiske arbejdsmiljø svarer til andre FOA-medlemmers	19
4.3. Særlige problemstillinger for serviceassistenter	19
4.4. Arbejdspres og arbejdstempo.....	21
4.5. Serviceassistenterne er lige så stressede som andre i Kost- og Servicesektoren	22
4.6. Mobning	23
4.7. Serviceassistenterne er meget tilfredse med at være serviceassistenter	23
4.8. Serviceassistenternes helbred er i bund.....	24
4.9. Profil: Hvilke serviceassistenter har dårligt helbred?.....	26
4.10. Smerter i bevægeapparatet.....	27
4.11. Sundhedstilbud på arbejdspladsen	27
4.12. Serviceassistenternes tillidsrepræsentanter	29
5. Sygefravær	30
5.1. Serviceassistenter er mere syge andre medlemmer af Kost- og Servicesektoren ...	30
5.2. 18 procent har været syge i mere end en måned inden for det sidste år.....	31
5.2.1. Særlige spørgsmål til medlemmer med længere sammenhængende sygefravær	32
5.2.2. Initiativer over for langtidssyge.....	33
5.3. Sygefravær blandt forskellige grupper af serviceassistenter	33
5.3.1. Køn	33
5.3.2. Arbejdssted	34
5.3.3. Alder	35
5.4. Sygefravær – årsager og forklaringer.....	36
5.4.1. Resume	36
5.4.2. Helbred og sygefravær.....	36
5.4.3. Dårligt fysisk arbejdsmiljø giver højere sygefravær	38
5.4.4. Det psykiske arbejdsmiljø – alenearbejde, ensformigt arbejde og jobtilfredshed.	40
5.4.5. Utilfredshed med faget giver sygefravær.....	41
5.4.6. Arbejdspres og stress ses tydeligt i sygefraværet	41
5.4.7. Mobning giver mange ekstra sygedage	42
Bilag A. Spørgeskemaundersøgelse som datakilde	43
Bilag B. Fremgangsmåde	43
Bilag C. Sammenhænge mellem sygefravær og arbejdsmiljø	44

1. Indledning

Formålet med denne undersøgelse er først og fremmest

- *At belyse, hvorfor serviceassistenter har et højere sygefravær end andre faggrupper i FOAs Kost- og Servicesektor.*

De nyeste kommunale og regionale sygefraværstatistikker viser, at serviceassistenter i 2009 i gennemsnit havde 25,5 sygedag. Det er flere end andre faggrupper med lignende arbejdsopgaver. Eksempelvis havde rengøringspersonale 22,3 sygedage i 2009¹.

Forskellene har i årene før været endnu større. Derfor er det interessant at belyse, hvad der ligger bag serviceassistenternes høje sygefravær.

Rapporten belyser serviceassistenternes

- baggrund, anciennitet og arbejdssteder (afsnit 2)
- arbejdstid og fordelingen af forskellige arbejdsopgaver (afsnit 3)
- arbejdsmiljø – både det fysiske og psykiske (afsnit 4)
- helbred, smerter i bevægeapparatet og sundhedstilbud (afsnit 4.8)
- sygefravær og indsatser over for langtidssyge (afsnit 5.1 og 5.3)
- årsager og forklaringer på det højere sygefravær (afsnit 5.4)

Undersøgelsen bygger videre på en rapport om sygefraværet og arbejdsmiljøet blandt alle faggrupper i Kost- og Servicesektoren fra efteråret 2009². Dermed er det muligt at sammenligne svarene fra serviceassistenterne med svarene fra andre faggrupper i Kost- og Servicesektoren³.

Derudover perspektiveres der løbende til to undersøgelser af arbejdsmiljøet og sygefraværet blandt alle FOAs medlemmer, som blev gennemført i sommeren 2010⁴⁺⁵. Dermed kan serviceassistenternes sygefravær og arbejdsmiljø løbende sammenlignes med andre af FOAs medlemsgrupper.

¹ www.fldnet.dk

² <http://www.foa.dk/Forbund/Presse/Undersoegelser/Medlemmer/~/media/Faelles/PDF/Rapporter-undersoegelser/2009/SygefravaerOgAPVKostService20091pdf.ashx>

³ Herfra er der også hentet 50 besvarelser fra serviceassistenter, som har svaret på en udsnit af spørgsmålene, og de indgår derfor i afrapporteringen, hvor det er muligt.

⁴<http://www.foa.dk/Forbund/Presse/Undersoegelser/Medlemmer/~/media/Faelles/PDF/Rapporter-undersoegelser/2010/Medlemmernes%20sygefravr2010pdf.ashx>

⁵<http://www.foa.dk/Forbund/Presse/Undersoegelser/Medlemmer/~/media/Faelles/PDF/Rapporter-undersoegelser/2010/ArbejdsMiljet%20blandt%20FOAs%20medlemmer%202010Version1pdf.ashx>

Baggrund om uddannelsen til serviceassistent

Erhvervsuddannelsen til serviceassistent blev oprettet i midten af 1990'erne, og i august 2010 arbejdede der 2745 serviceassistenter i det offentlige - primært på landets sygehuse.

Et af formålene med uddannelsen var at undgå nedslidning blandt de faggrupper, som ensidigt arbejdede med eksempelvis rengøring. Derfor er serviceassistenterne uddannet til at kunne varetage en række forskellige serviceopgaver – herunder rengørings-, køkken- og portøropgaver.

Uddannelsen omfatter bl.a. kurser i

- rengøring og hygiejne
- kvalitets- og egenkontrol
- skyllerumsarbejde og laboratorieopvask
- forflytning af patienter og persontransport
- sygdomslære og servicering af patienter
- serviceopgaver over for pårørende
- tilberedning og servering af diæter, arbejde på patienthotel,
- mindre vedligeholdelsesopgaver, omdeling af post, håndtering af linned, sengeredning m.m.

1.1. Om undersøgelsen

Undersøgelsen er gennemført i perioden fra 25. august til 21. september 2010.

Undersøgelsen er gennemført via telefoninterviews foretaget af SFI Survey. Derudover blev der udsendt et elektronisk spørgeskema til medlemmer med en registreret e-mail-adresse.

786 serviceassistenter blev tilfældigt udvalgt til at deltage i undersøgelsen, og i alt 579 medlemmer deltog fuldt ud i undersøgelsen.

Den samlede svarprocent ligger dermed på 74 procent.

Fremgangsmåden er nærmere beskrevet i Bilag B.

Bilag A beskriver de nærmere overvejelser omkring måling af sygefravær, og Bilag C beskriver de anvendte statistiske tests.

2. Serviceassistenternes baggrund

2.1. Arbejdssteder

Mere end halvdelen af alle serviceassistenter arbejder på sygehuse. 39 procent arbejder på sengeafdelinger, 7 procent arbejder på operationsafsnit. 10 procent i ambulatorier.

4 procent af serviceassistenterne arbejder i køkken, 2 procent arbejder i psykiatrien, 6 procent arbejder på plejehjem og 2 procent arbejder på rådhus, folkeskoler eller lignende.

1 procent arbejder i daginstitutioner.

Tabel 1. Hvor arbejder du som serviceassistent? Hvis du arbejder flere af de nævnte steder, så sæt kryds der, hvor du arbejder mest (n=564)

	Respondenter	Procent
Sygehus, sengeafdeling	217	39%
Sygehus, operationsafsnit	41	7%
Sygehus, ambulatorium	55	10%
Køkken	20	4%
Psykiatrien (Behandlingspsykiatri eller socialpsykiatri)	11	2%
Plejehjem/plejecenter eller lignende	36	6%
Rådhus, folkeskole eller lignende	13	2%
Daginstitution/SFO	4	1%
Andet sted	117	21%
Jeg er studerende	1	0%
Jeg er ikke i arbejde for tiden, men arbejdede i mit sidste job som serviceassistent	19	3%
Jeg er på efterløn/pension	28	5%
Jeg er ikke serviceassistent	2	0%
I alt	564	100%

21 procent af serviceassistenterne har svaret, at de arbejdede 'et andet sted'.

Her har medlemmerne haft mulighed for at skrive, *hvor* de arbejder, og cirka 80 procent svarer her, at de arbejder på sygehuse. Det gælder for eksempel i kapellet, på røntgenafdelinger og på patienthoteller. Andre arbejder med kontorarbejde på sygehuset. Blandt de øvrige svar finder vi også serviceassistenter, der arbejder i private rengøringsfirmaer og andre, at de arbejder i den lokale FOA-afdeling.

Endelig svarer 3 procent, at de ikke er i arbejde for tiden, og 5 procent svarer, at de er på efterløn/pension.

2.2. Uddannelsesbaggrund

Der er flere forskellige uddannelser, som kan lede til et job som serviceassistent.

De fleste serviceassistenter har den aftalebaserede AMU-uddannelse, som består af kurser over en længere periode. Det gælder 37 procent af serviceassistenterne.

11 procent af serviceassistenterne har en 2-årig erhvervsuddannelse, som tilbydes elever under 25 år.

30 procent har den 1-årig erhvervsuddannelse, som tilbydes elever på 25 år eller derover.

Tabel 2. Hvilken uddannelse har du som serviceassistent?

	Respondenter	Procent
Den 2-årige erhvervsuddannelse (for elever under 25 år)	57	11%
Den 1-årige erhvervsuddannelse (for elever på 25 år eller ældre)	162	30%
Den aftalebaserede AMU-uddannelse (Aftalte kurser, der er betalt af arbejdsgiveren over en længere periode)	195	37%
Anden uddannelse som serviceassistent	76	14%
Ved ikke	43	8%
I alt	533	100%

Endelig svarer 14 procent, at de har en anden uddannelse. Det gælder først og fremmest medlemmer, som hører til under den 2-årige erhvervsuddannelse. Det gælder medlemmer, som er over 25 eller medlemmer, som svarer, at de har uddannelsen til hospitalsassistent, hvilket er et speciale under den 2-årige erhvervsuddannelse.

Derudover er nogle portøruddannede, og en enkelt er uddannet social- og sundhedshjælper.

8 procent svarer, at de ikke ved hvilken uddannelse, de har.

Det er også interessant, hvem der rekrutteres til de forskellige uddannelser til serviceassistent. Serviceassistenter, som tidligere arbejdede med portøropgaver, er overrepræsenteret på AMU-uddannelserne. Her har 54 procent taget en AMU-uddannelse mod altså 37 procent blandt alle serviceassistenter.

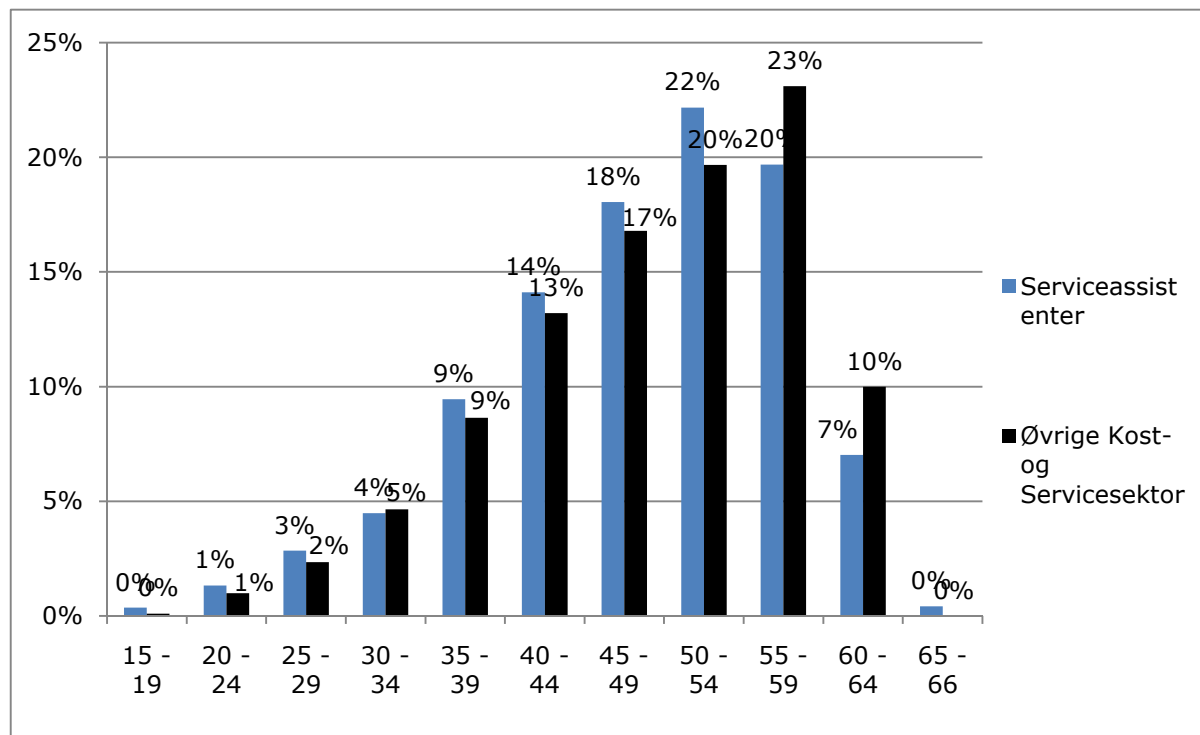
Tilsvarende er serviceassistenter, som tidligere har arbejdet med rengøring en smule overrepræsenteret på den 1-årige erhvervsuddannelse (36 procent).

2.3. Alder

Halvdelen af alle serviceassistenter i FOA er 50 år eller ældre (49 procent).

Ser man på aldersfordelingen, er serviceassistenterne stadig en smule yngre end sektorens medlemmer i øvrigt, hvor 53 procent er 50 år eller ældre.

Figur 1. Aldersfordeling blandt alle serviceassistenter (n=1859) samt alle medlemmer af Kost- og Servicesektoren. Baseret på FOAs medlemsregister

2.4. Anciennitet og erhvervs erfaring

En serviceassistent har i gennemsnit arbejdet i 7,2 år som serviceassistent.

Samtidig har serviceassistenterne i gennemsnit været 18,8 år på arbejdsmarkedet, inden de blev serviceassistenter.

Tabel 3. Gennemsnitlig anciennitet som serviceassistent og gennemsnitlig anciennitet på arbejdsmarkedet inden ansættelse som serviceassistent.

	År
Gennemsnitlig anciennitet som serviceassistent	7,2 år
Gennemsnitlig tid på arbejdsmarkedet inden ansættelse som serviceassistent	18,8 år

Tabel 4 viser, på hvilke områder, serviceassistenterne arbejdede inden de tog uddannelsen.

44 procent af serviceassistenterne arbejdede tidligere med rengøring. 36 procent har tidligere arbejdet med køkkenarbejde og færrest, nemlig 12 procent, har tidligere arbejdet med portørarbejde.

Besvarelserne viser også, at 52 procent af serviceassistenterne har haft hårdt fysisk arbejde hele deres arbejdsliv.

Tabel 4. Serviceassistenternes arbejde inden de blev serviceassistenter (n=532)

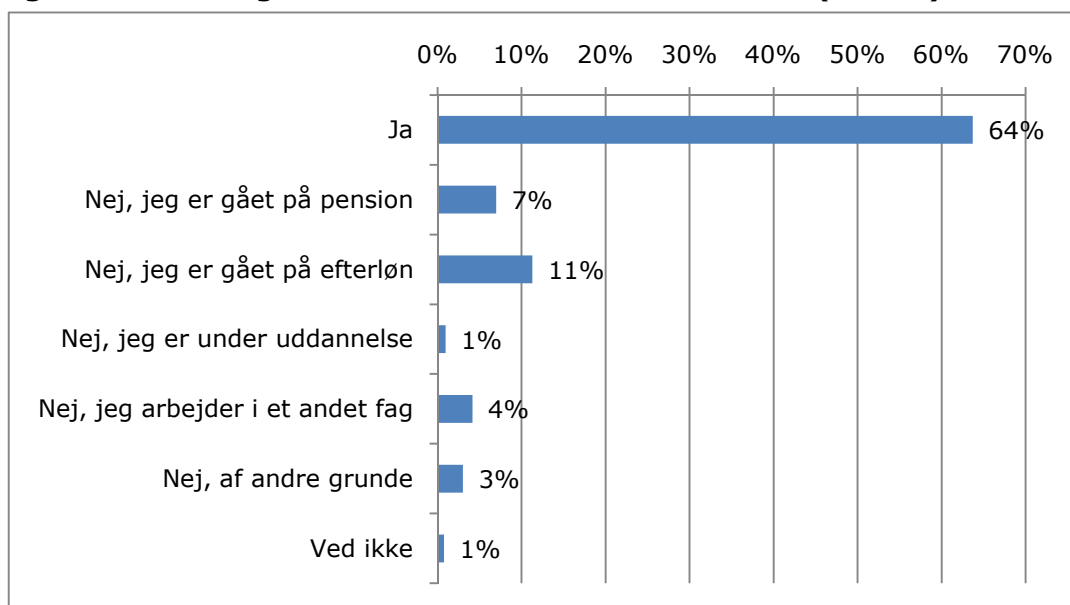
	Procent
Andel, der tidligere har arbejdet med rengøring	44%
Andel, der tidligere har arbejdet med køkkenarbejde	36%
Andel, der tidligere har arbejdet med portørarbejde	12%
Andel, der hele deres arbejdsliv har haft fysisk hårdt arbejde	52 %

2.5. Fremtid som serviceassistent?

Næsten 2 ud af 3 serviceassistenter regner også med at arbejde som serviceassistenter om 5 år.

7 procent regner med at være gået på pension, og 11 procent regner med at være gået på efterløn. 27 procent af alle serviceassistenter vil om 5 år være over 60 år.

Figur 2. Ser du dig selv som serviceassistent om 5 år? (n=532)

1 procent svarer, at de vil være under uddannelse, og 4 procent regner med at arbejde i et andet fag. Det gælder medlemmer, som ønsker at videreudanne sig til lægesekretærer, social- og sundhedsassistenter eller pædagoger. Andre angiver, at de vil arbejde med mindre fysisk hårdt arbejde, fx kontorarbejde.

3 procent svarer, at de ikke er serviceassistenter om 5 år, men af andre grunde. Det gælder blandt andet medlemmer, som tror de har forladt arbejdsmarkedet på grund af nedslidning og sygdom.

3. Serviceassistenternes arbejdstid og arbejdsopgaver

En serviceassistent arbejder i gennemsnit 34,3 timer i ugen. Det svarer til gennemsnittet for FOAs medlemmer i øvrigt.

Tabel 5. Gennemsnitlig arbejdstid for serviceassistenter (n=532)

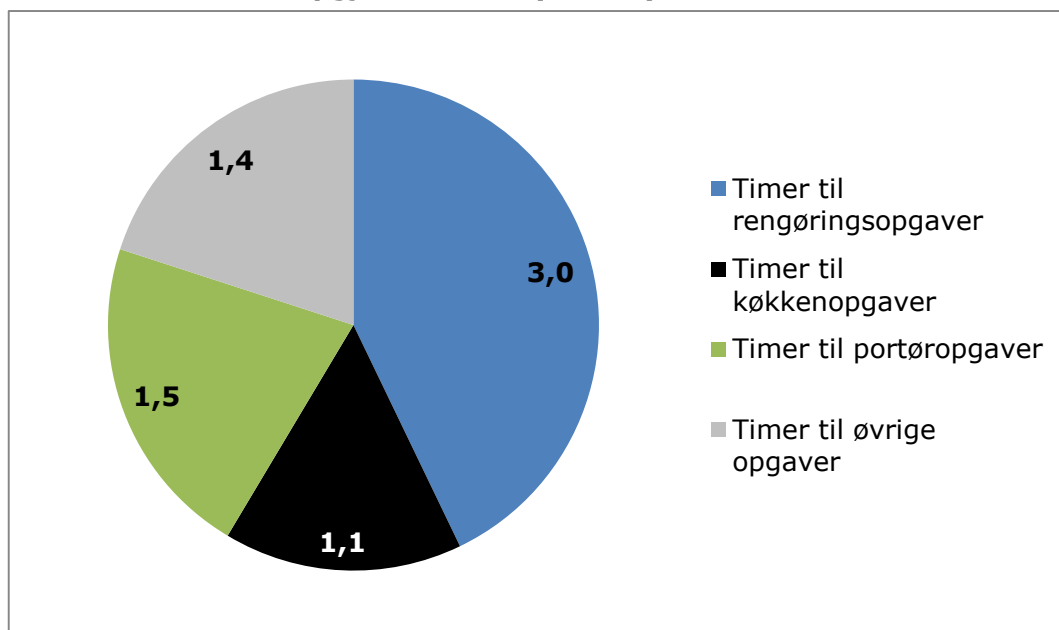
	Procent
Gennemsnitlig arbejdstid	34,3 timer

Serviceassistenter er uddannet til at tage sig af mange forskellige opgaver, herunder rengørings-, køkken- og portøropgaver.

Figur 3 viser, hvordan arbejdsdagen er sammensat for en gennemsnitlig serviceassistent.

En gennemsnitlig serviceassistent bruger dagligt 3 ud af 7 timer på rengøringsopgaver. Dertil kommer 1,1 times køkkenopgaver, 1,5 times portøropgaver og endelig 1,4 timers øvrige opgaver.

Figur 3. Fordelingen af arbejdsopgaver på en arbejdsdag. Gennemsnit for alle serviceassistenter. Opgjort i timer. (n=532)

De øvrige opgaver tæller blandt andet arbejde med

- opfyldning og bestilling af varer, postomdeling, kontorarbejde
- laboratorieopgaver, klargøring af sterile instrumenter, apoteksarbejde
- servering og anretning af mad
- vedligehold af bygninger
- vaskeriopgaver, bestilling af linned

- arbejde i kapellet på sygehuse med obduktion, klargøring m.m.
- assistance i fysioterapi
- generel servicering af patienter og afdelinger

3.1. Udbredelse af rengøringsopgaver

Det er også vigtigt at se på, hvordan arbejdsopgaverne fordeler sig mellem de enkelte medlemmer, og om der er mange serviceassistenter, som kun arbejder med rengøring.

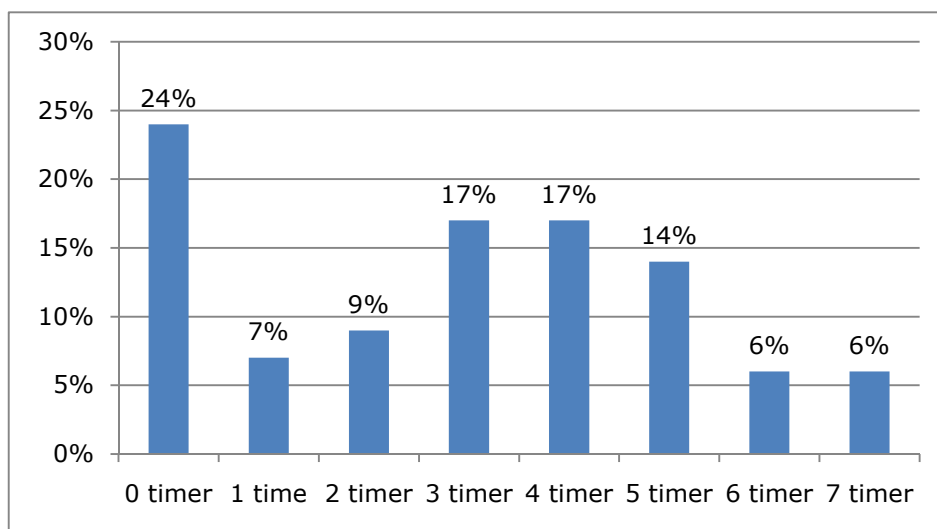
24 procent af serviceassistenterne har slet ingen rengøringsopgaver. Det viser Figur 4.

I alt 33 procent arbejder mindre end halvdelen af deres arbejdsdag med rengøring (mellem 1 og 3 timer).

17 procent arbejder 4 timer med rengøring, og 14 procent arbejder 5 timer med rengøring.

Kun 6 procent arbejder med rengøring hele deres arbejdstid, nemlig 7 timer eller mere, og 6 procent gør dagligt rent i 6 timer.

Figur 4. Serviceassistenter fordelt på deres daglige arbejdstid med rengøringsopgaver (n=532)

Serviceassistenter, som tidligere har arbejdet med portøropgaver, har lidt færre rengøringsopgaver i dag end andre serviceassistenter. De har i gennemsnit 2,5 timers rengøringsopgaver om dagen, mod 3 timer blandt serviceassistenter generelt, jf. Figur 3.

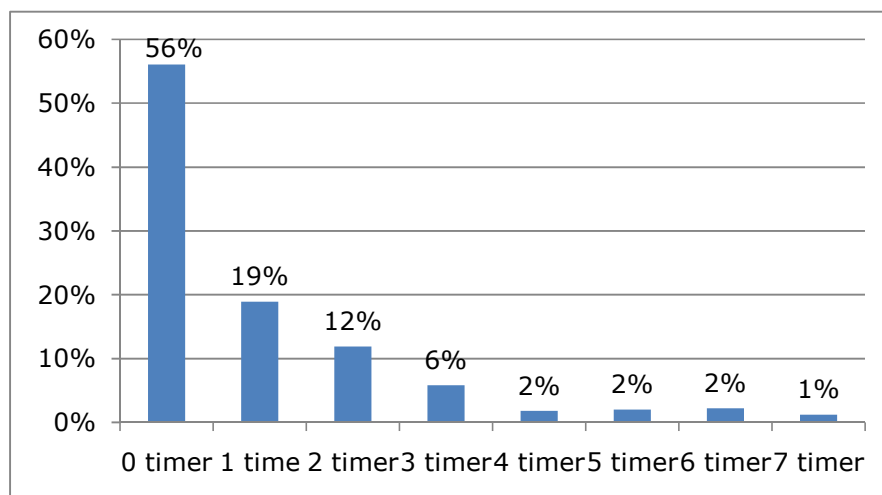
3.2. Udbredelse af køkkenopgaver

46 procent af serviceassistenterne har køkkenopgaver.

Heraf arbejder 37 procent med køkkenopgaver mindre end halvdelen af dagen, nemlig mellem 1 og 3 timer.

Meget få arbejder kun i køkken. I alt 5 procent arbejder 5 timer eller mere om dagen med køkkenopgaver.

Figur 5. Serviceassistenter fordelt på deres daglige arbejdstid med køkkenopgaver (n=532)

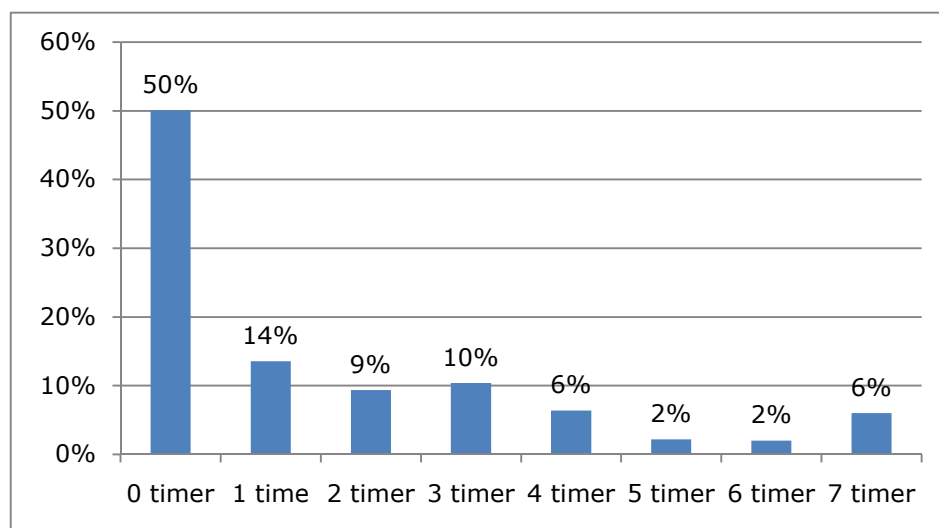

3.3. Udbredelse af portøropgaver

Portøropgaverne deler serviceassistenterne. Halvdelen af alle serviceassistenter *har* portøropgaver, og halvdelen har *ikke* portøropgaver.

I alt 39 procent arbejder med portøropgaver mellem 1 og 4 timer om dagen, og i alt 10 procent arbejder mellem 5 og 7 timer om dagen med portøropgaver.

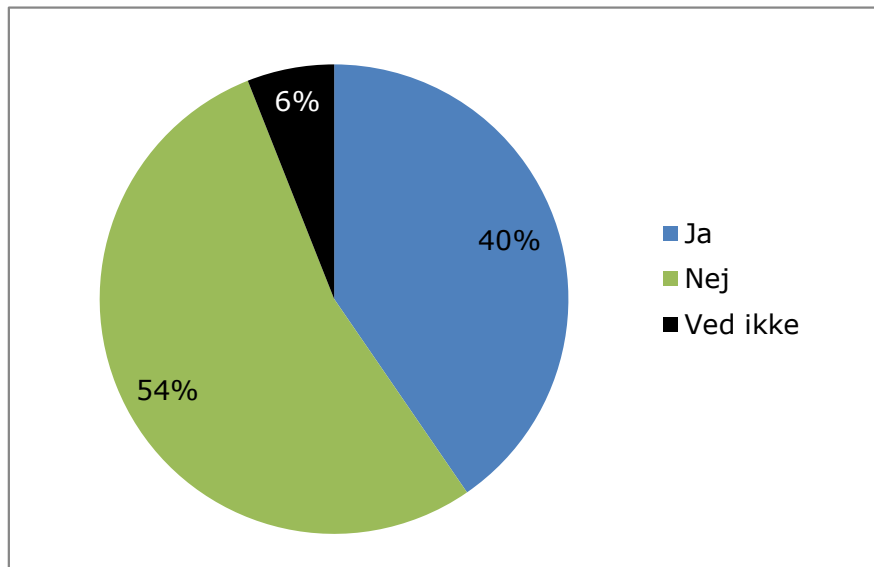
Figur 6. Serviceassistenter fordelt på deres daglige arbejdstid med portøropgaver (n=532)

3.4. 40 procent af serviceassistenterne vil gerne overtage andre opgaver

40 procent af alle serviceassistenter svarer, at de gerne vil overtage andre opgaver, end dem de har i dag.

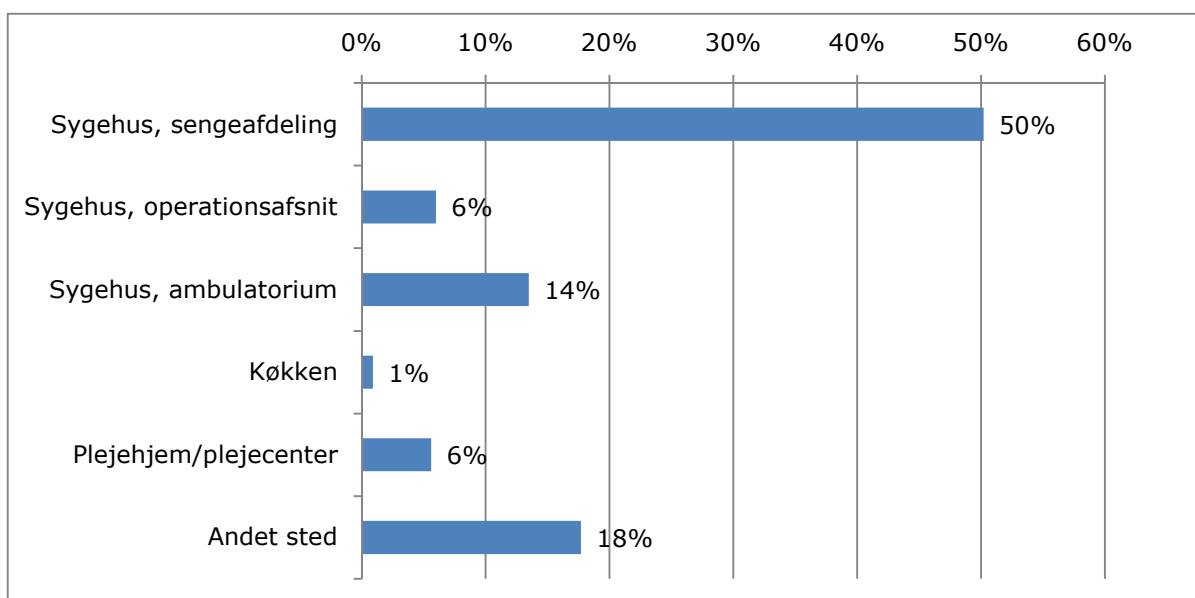
Figur 7. Vil du gerne overtage andre opgaver, end dem du har i dag? (n=532)

Figur 8 viser svarene fordelt på arbejdsområde. Halvdelen af alle serviceassistenter på sygehusenes sengeafdelinger vil gerne overtage andre opgaver, end dem de har i dag.

Det ønske er dog ikke nær så udbredt på andre arbejdssteder. På operationsafsnit gælder det 6 procent, på ambulatorier 14 procent af serviceassistenterne. Og heller ikke i køkkener eller på plejecentre er der et udbredt ønske om at få andre arbejdsopgaver.

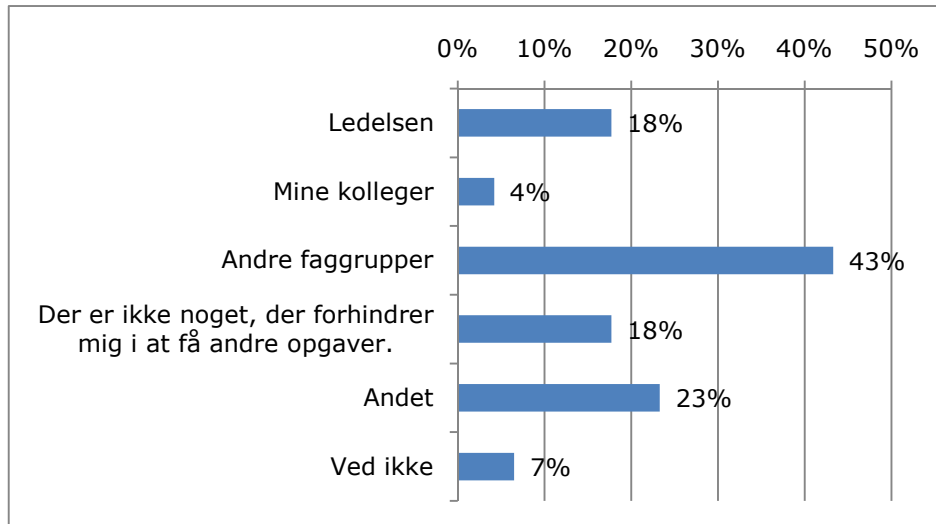
Figur 8. Vil du gerne overtage andre opgaver, end dem du har i dag? Fordelt på arbejdssted (n=532)

3.5. Andre faggrupper begrænser serviceassistenterne

Serviceassistenterne er også spurgt, hvad der begrænser dem i at overtage andre opgaver. Figur 9 viser svarene.

Figur 9. Hvad begrænser dig i at overtage disse opgaver på din arbejdsplads? (n=215)

43 procent af serviceassistenterne svarer, at de begrænses af andre faggrupper i at overtage andre opgaver. 18 procent svarer, at de begrænses af ledelsen, og 4 procent begrænses af deres egne kolleger.

18 procent svarer, at der ikke er noget der forhindrer dem i at få andre opgaver.

23 procent svarer, at der er andre grunde. Her svarer medlemmerne, at de begrænses af

- Mangel på ledige timer, som kan gå til andre opgaver.
- Mangel på uddannelse i de pågældende opgaver
- Besparelser, så der ikke er plads til at tage nye opgaver ind, og at andre afdelinger ikke vil afgive opgaver
- Fordomme om mande- og kvindearbejde
- Manglende forhandling om nye opgaver fra FOAs side

3.6. Hvilke opgaver vil serviceassistenterne gerne overtage?

Medlemmerne er spurgt til hvilke nye opgaver, de gerne vil overtage.

Det gælder følgende opgaver:

- Pleje og omsorg af patienter, herunder at sidde vagt ved patienter, stå for rundvisninger m.m.
- Opredning af senge og portøropgaver
- Servering hos patienter, borddækning og opvask
- Kontorarbejde, telefonpasning og andre administrative opgaver
- Bestilling og opfyldning af varer, uddeling af post m.m.

- Pædagogiske opgaver

Hovedparten af svarene peger meget i samme retning – nemlig ønske om flere pleje og omsorgsopgaver med direkte patientkontakt.

Det gælder blandt andet dette medlem:

"På uddannelsen lærte vi at forflytte patienter, og vi lærte om pleje, men vi må aldrig bruge det. Det kunne være rart, hvis man kunne arbejde tværfaglig på sygehuset i stedet for at modarbejde hinanden."

På nogle arbejdspladser har man dog fundet en løsning, så serviceassistenter får flere plejeopgaver. Det forklarer dette medlem:

"Jeg vil gerne være noget mere med inde hos patienterne, aflaste lidt på social- og sundhedsassistenterne. De har utrolig meget arbejde. På vores afdeling har vi noget, som hedder pleje- og omsorgsvagt, hvor vi hjælper inde ved patienterne. Det synes jeg, er super."

Medlemmerne kommer også med mere konkrete ideer til, hvilke opgaver de kan overtage:

"Jeg vil gerne være fast vagt, stå for måling af blodtryk og blodsukker, for klargøring af forskellige apparater og for at aflevere prøver til laboratorium."

Mange medlemmer nævner også, at de generelt gerne vil have opgaver, som er mindre fysisk krævende.

4. Arbejdsmiljø

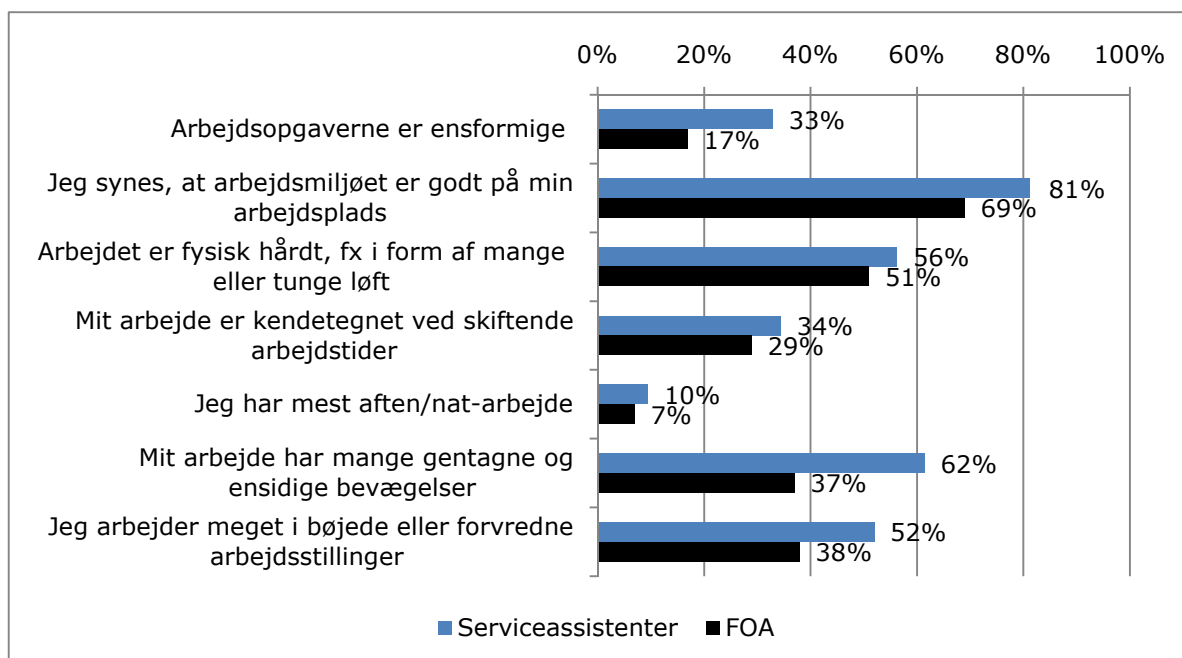
4.1. Et hårdt fysisk arbejdsmiljø

At være serviceassistent er hårdt fysisk arbejde - især for bevægeapparatet. Det viser Figur 10.

62 procent af serviceassistenterne svarer, at de har mange gentagne og ensidige bevægelser. Det er væsentligt flere end blandt FOAs medlemmer generelt, hvor det kun gælder 37 procent. Det svarer dog nogenlunde til niveauet blandt de øvrige medlemmer af Kost- og Servicesektoren (64 procent)⁶.

52 procent af serviceassistenter arbejder meget i bøjedede eller forvredne arbejdsstillinger. Det er flere end blandt FOAs medlemmer generelt (38 procent) og også flere end blandt andre medlemmer af Kost- og Servicesektoren (43 procent)⁶.

Figur 10. Fysisk arbejdsmiljø blandt serviceassistenter. Andel der har svaret "enig" eller "helt enig" på spørgsmålet (n=593). Sammenlignet med FOAs medlemmer generelt.

33 procent af serviceassistenterne mener, at deres arbejde er ensformigt. Det er dobbelt så mange som blandt FOAs medlemmer generelt.

56 procent svarer, at deres arbejde er fysisk hårdt. Det er lidt flere end blandt andre FOA-medlemmer.

Serviceassistenterne har også mere skiftende arbejdstider og mere natarbejde end andre FOA-medlemmer.

En mere positiv nyhed er, at 81 % af serviceassistenterne trods alt mener, at arbejdsmiljøet er godt på deres arbejdsplads. Det er endda flere end blandt andre FOA-medlemmer.

⁶ <http://www.foa.dk/Forbund/Presse/Undersoegelser/Medlemmer/~/media/Faelles/PDF/Rapporter-undersoegelser/2010/Arbejdsmiljet%20blandt%20FOAs%20medlemmer%202010Version1.pdf>.ashx

4.2. Serviceassistenternes psykiske arbejdsmiljø svarer til andre FOA-medlemmers

Serviceassistenternes psykiske arbejdsmiljø svarer nogenlunde til det billede, man ser hos det gennemsnitlige FOA-medlem.

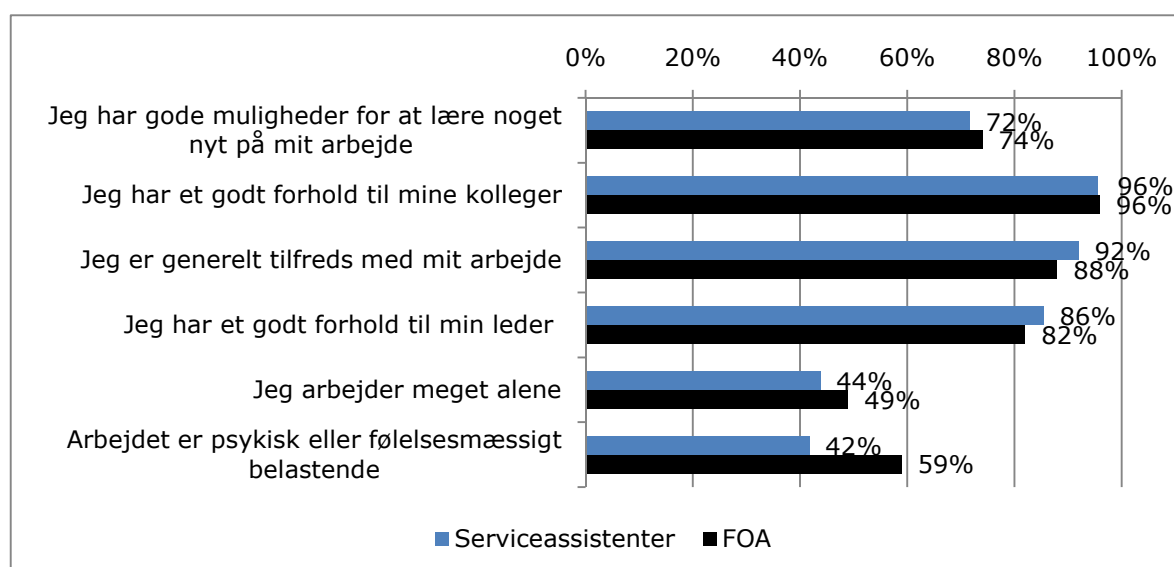
Figur 11 nedenfor viser svarene for alle serviceassistenter og sammenlignet med svar fra alle FOA-medlemmer.

96 procent af serviceassistenterne har et godt forhold til deres kolleger, og 86 procent har et godt forhold til deres leder. 72 procent svarer, at de har gode muligheder for at lære nyt på deres arbejde, og 92 procent svarer, at de generelt er tilfredse med deres arbejde.

På den mere negative side svarer 44 procent af serviceassistenterne, at de arbejder meget alene.

Endelig svarer 42 procent, at deres arbejde er psykisk eller følelsesmæssigt belastende. Det er dog færre end blandt FOAs medlemmer generelt, hvor det gælder 59 procent.

Figur 11. Psykisk arbejdsmiljø blandt serviceassistenter. Andel der har svaret "enig" eller "helt enig" på spørgsmålet (n=593).

4.3. Særlige problemstillinger for serviceassistenter

Serviceassistenterne er stillet yderligere 5 spørgsmål, som skulle belyse særlige aspekter ved netop deres arbejdsmiljø. Resultaterne ses i Figur 12.

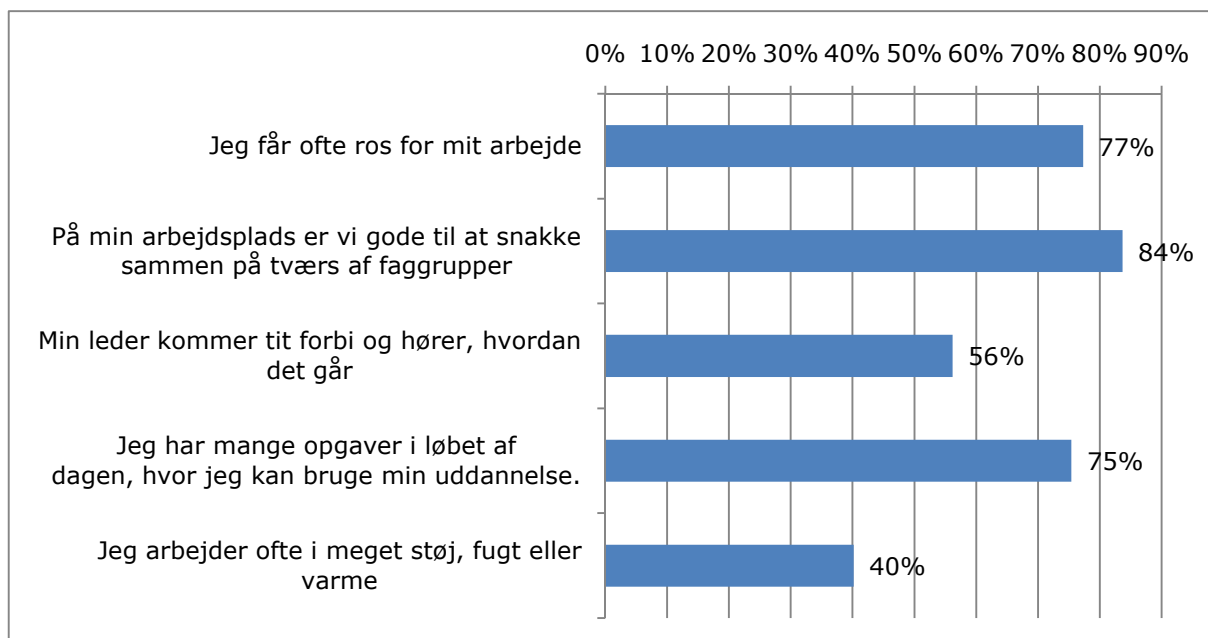
77 procent svarer, at de ofte får ros for deres arbejde. Samtidig er der 56 procent, der svarer, at deres leder ofte kommer forbi og hører, hvordan det går.

84 procent svarer, at de på deres arbejdsplads er gode til at tale sammen på tværs af faggrupper. Det svarer fint til resultatet ovenfor, hvor 96 procent gav udtryk for, at de havde et godt forhold til deres kolleger.

3 ud af 4 serviceassistenter, eller 75 procent, svarer, at de har mange opgaver i løbet af en arbejdsdag, hvor de kan bruge deres uddannelse. Dermed er der også mange, som ikke kan bruge deres uddannelse, nemlig 25 procent.

Endelig er serviceassistenterne spurgt til et forhold i deres fysiske arbejdsmiljø, nemlig om de ofte er udsat for meget støj, fugt eller varme. Det svarer 40 procent bekræftende til.

Figur 12. Arbejdsmiljø blandt serviceassistenter. Andel der har svaret "enig" eller "helt enig" på spørgsmålet (n=532).

4.4. Arbejdspres og arbejdstempo

Serviceassistenterne har travlt.

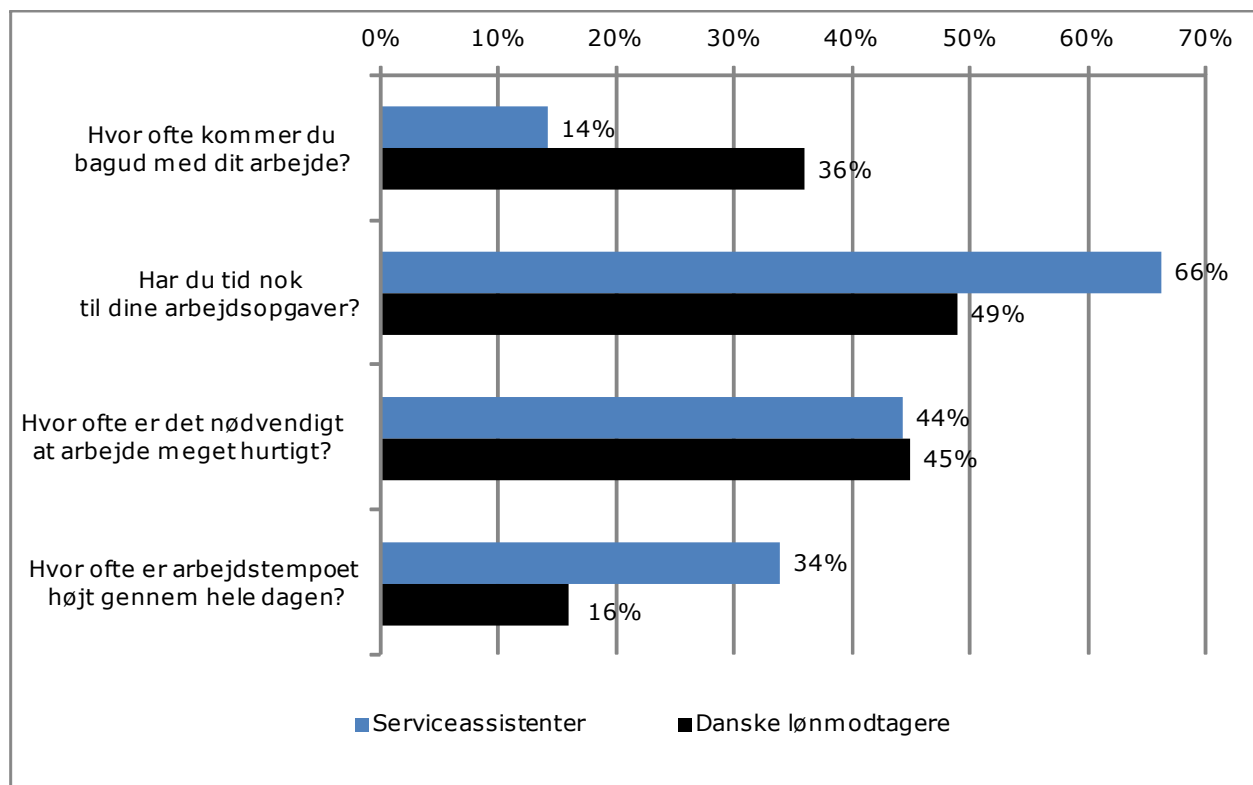
34 procent af serviceassistenterne har altid eller ofte et højt arbejdstempo gennem hele arbejdsdagen.

44 procent svarer, at det altid eller ofte er nødvendigt at arbejde meget hurtigt.

66 procent svarer, at de altid eller ofte har tid nok til deres arbejdsopgaver.

14 procent svarer, at de altid eller ofte kommer bagud med deres arbejde.

Figur 13. Arbejdstempo. Andel der har svaret "altid" eller "ofte" til de fire udsagn. For serviceassistenter og danske lønmodtagere⁷ (N=532)

Serviceassistenterne adskiller sig fra danske lønmodtagere generelt på 3 ud af 4 spørgsmål. Det ses også i Figur 13.

For det første kommer serviceassistenterne ikke så ofte bagud med deres arbejde som andre lønmodtagere. Det hænger sandsynligvis sammen med arbejdets karakter. Serviceassistenter har mange opgaver, som ikke kan udskydes til næste dag eksempelvis madlavning til patienter.

For det andet svarer flere serviceassistenter end øvrige lønmodtagere, at de har tid nok til deres arbejdsopgaver.

Der er som det tredje ikke forskel på, hvor ofte det er nødvendigt at arbejde meget hurtigt. Det er ofte eller altid nødvendigt for henholdsvis 44 og 45 procent.

Endelig oplever flere serviceassistenterne for det fjerde at de må holde et højt arbejdstempo gennem hele arbejdsdagen. Det gælder 34 procent af serviceassistenter mod 16 procent af danske lønmodtagere.

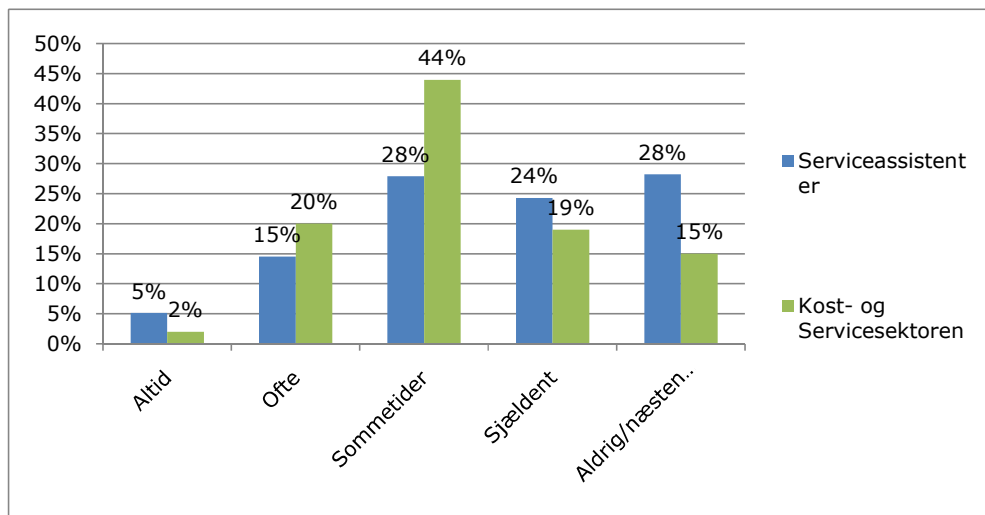
⁷ <http://www.arbejdsmiljoforskning.dk/Nationale%20Data/3DII.aspx?lang=da>

4.5. Serviceassistenterne er lige så stressede som andre i Kost- og Servicesektoren

For at måle medlemmernes stressniveau er de spurgt, om arbejdet tager så meget energi, at det går ud over medlemmernes privatliv.

28 procent svarer, at det sker aldrig/næsten aldrig, og 24 procent svarer, at det sker sjældent. I alt 20 procent svarer, at det sker altid eller ofte.

Figur 14. Føler du, at arbejdet tager så meget energi, at det går ud over privatlivet? Serviceassistenter (n=532) sammenlignet med Kost- og Servicesektoren (n=149)

Figur 14 viser også, at andelen af stressede medlemmer er nogenlunde ens blandt serviceassistenter og alle medlemmer af Kost- og Servicesektoren. I Kost- og Servicesektoren svarer 22 procent "altid" eller "ofte". Blandt serviceassistenterne er det 20 procent.

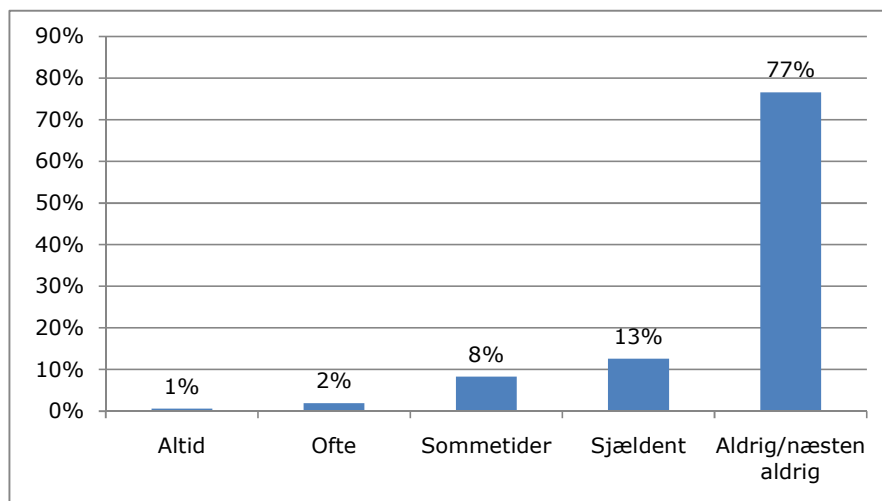
4.6. Mobning

Medlemmerne er spurgt til, hvor ofte de er udsat for mobning fra deres kolleger eller leder.

Resultatet ses i Figur 15. 1 procent svarer, at de altid er udsat for mobning, og 2 procent at de ofte er udsat for mobning. 8 procent svarer, at de sommetider er udsat for mobning og 13 procent, at de sjældent er udsat for mobning.

77 procent svarer, at de aldrig eller næsten aldrig udsat for mobning.

Figur 15. Hvor ofte oplever du mobning eller chikane fra dine kolleger eller din leder? (n=531)

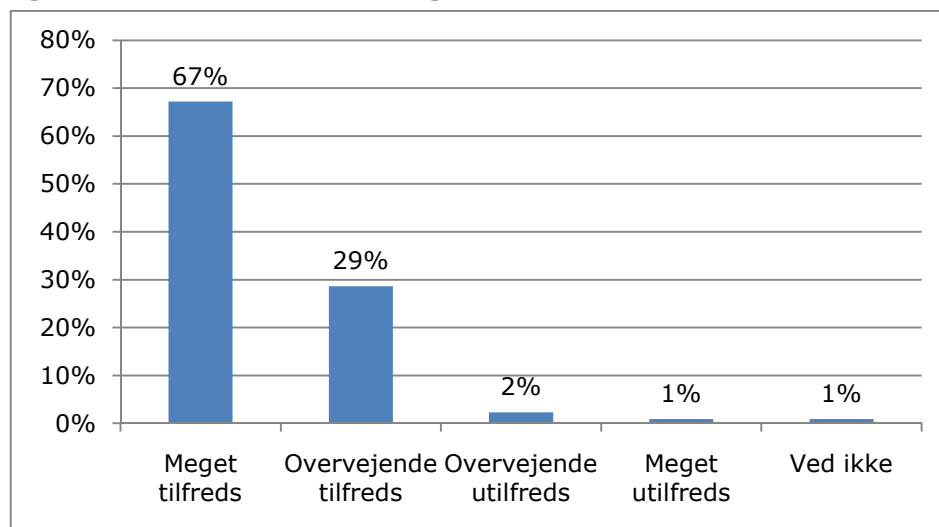

4.7. Serviceassistenterne er meget tilfredse med at være serviceassistenter

Meget få er utilfredse med deres job som serviceassistenter. 2 procent er overvejende utilfredse, og 1 procent er meget utilfredse.

2 ud af 3 serviceassistenter er meget tilfredse med at være serviceassistenter, og 29 procent overvejende tilfredse. 1 procent svarer ved ikke.

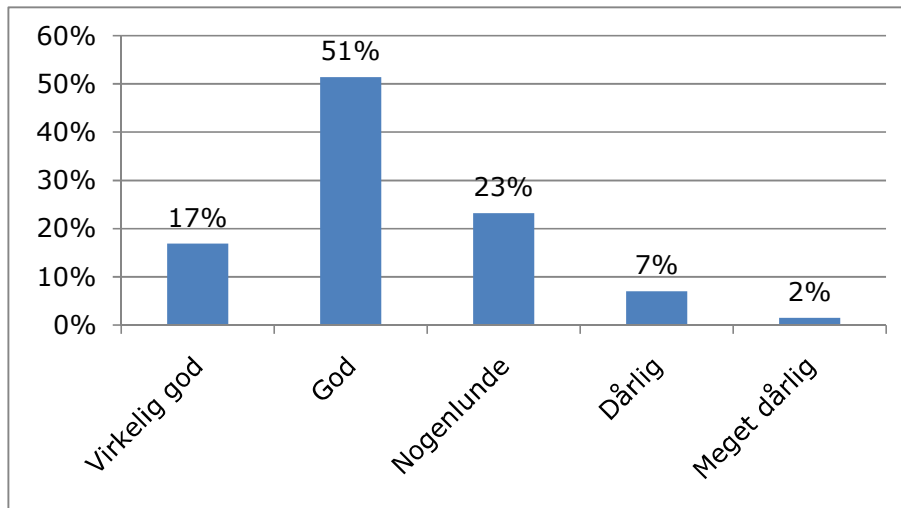
Figur 16. Hvor tilfreds er du generelt med at være serviceassistent? (n=532)

4.8. Serviceassistenternes helbred er i bund

Medlemmerne er spurgt, hvordan de vil vurdere deres nuværende helbredstilstand. Dette er et anerkendt mål for befolkningens sundhedstilstand, som ofte bruges til at vurdere danskernes risiko for sygdom.⁸

Figur 17. Hvordan vil du vurdere din nuværende helbredstilstand i almindelighed? (n=532)

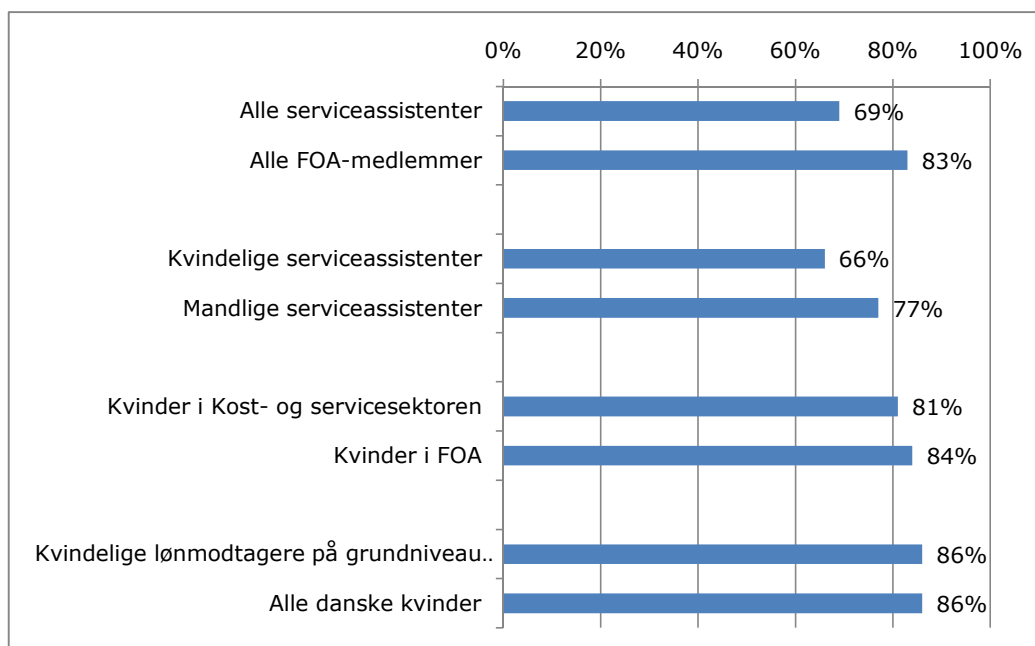
17 procent af medlemmerne svarer, at deres helbredstilstand er virkelig god, og 51 procent svarer, at deres helbredstilstand er god. 23 procent svarer, at deres helbredstilstand er nogenlunde. 7 procent svarer, at deres helbredstilstand er dårlig og 2 procent, at den er meget dårlig.

⁸ Mette Kjølner og Niels Kr. Rasmussen, red.: Sundhed og sygelighed i Danmark 2000 og udviklingen siden 1987. København 2002: Statens Institut for Folkesundhed, p. 58).

Figur 18 sammenligner serviceassistenternes helbred med andre grupper i FOA og alle danske lønmodtagere⁹.

69 procent af serviceassistenterne vurderer, at de har et godt eller virkelig godt helbred. Det er væsentligt færre end blandt FOAs medlemmer generelt, hvor 83 procent svarer det samme.

Figur 18. Andel med virkelig godt eller godt selv vurderet helbred. Serviceassistenter, samt svar fra undersøgelse "Sundhedstilstanden blandt FOAs medlemmer".

De kvindelige serviceassistenter vurderer deres helbred som dårligere end de mandlige serviceassistenter. 66 procent af kvindelige serviceassistenter vurderer, at deres helbred er virkelig godt eller godt. Det gælder 77 procent af de mandlige serviceassistenter.

Dermed har de kvindelige serviceassistenter også et dårligere helbred end andre kvinder i Kost- og Servicesektoren. 81 procent har et godt eller virkelig godt selv vurderet helbred. Selv de mandlige serviceassistenter har dårligere helbred end kvinder i Kost- og Servicesektoren generelt, selvom mænd typisk har bedre helbred end kvinder.

Forskellen til de øvrige medlemmer af Kost- og Servicesektoren kunne pege på, at det er medlemmer af Kost- og Servicesektoren med et *allerede* dårligt helbred, som rekrutteres til serviceassistentuddannelsen.

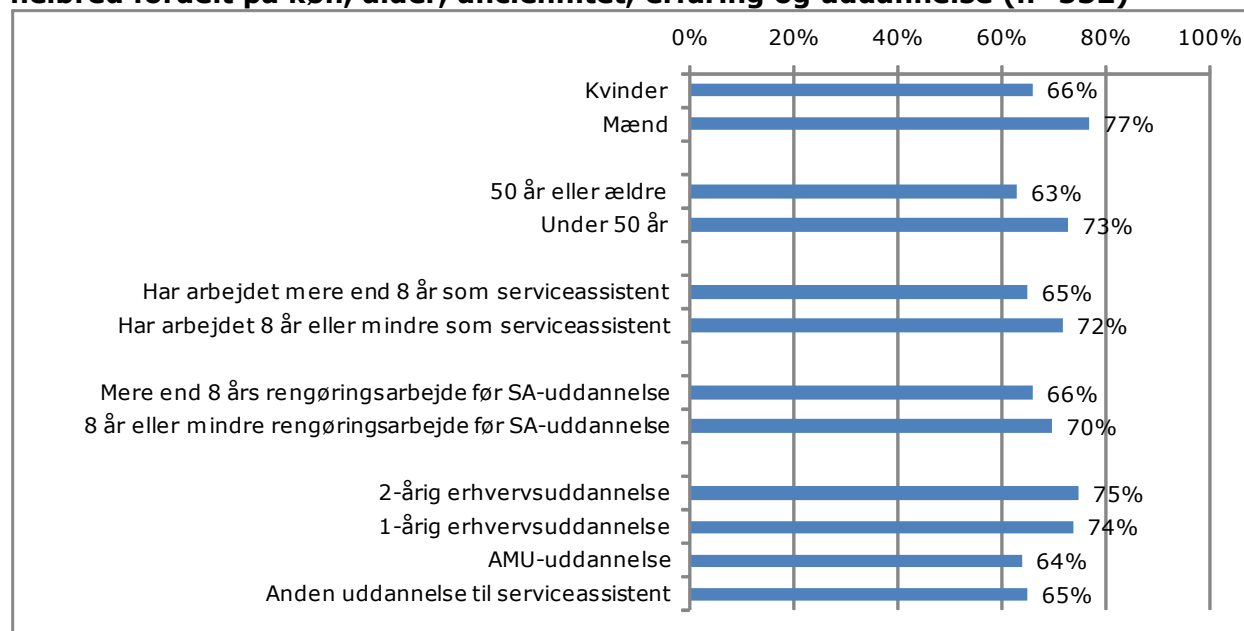
Blandt FOAs kvindelige medlemmer svarer 83 procent, at de har et godt eller virkelig godt helbred. Det er samtidig lavere end andre kvindelige lønmodtagere på grundniveau, hvor andelen er 86 procent.

⁹Sundhedstilstanden blandt FOAs medlemmer, Statens Institut for Folkesundhed, november 2010. NB. Sundhedstilstanden er opgjort i 2005.

4.9. Profil: Hvilke serviceassistenter har dårligt helbred?

Figur 19 viser sundhedstilstanden i forskellige grupper af serviceassistenter, nærmere bestemt, hvor mange som har et godt eller virkelig godt selv vurderet helbred.

Figur 19. Andelen af serviceassistenter med et virkelig godt eller godt selv vurderet helbred fordelt på køn, alder, anciennitet, erfaring og uddannelse (n=532)

Serviceassistenter på 50 år eller mere har det dårligste helbred. Her har 63 procent et godt helbred mod 73 procent hos deres yngre kolleger.

Men også de yngre serviceassistenter har problemer med helbredet. Serviceassistenter i 20'erne, 30'erne og 40'erne har et dårligere helbred end medlemmer af Kost- og Servicesektoren generelt, selvom sektorens medlemmer i gennemsnit er meget ældre. Kun 73 procent af de yngre serviceassistenter har et godt eller virkelig godt helbred. Det gælder 81 procent af kvindelige medlemmer af Kost- og Servicesektoren generelt.

Mange år med hårdt fysisk arbejde ses også tydeligt på helbredet. Serviceassistenter, som har været mere end 8 år i faget, har dårligere helbred end andre. Det samme har serviceassistenter, som allerede havde arbejdet mere end 8 år med rengøring, inden de blev serviceassistenter.

Endelig er det interessant, at serviceassistenter, som har taget en AMU-uddannelse, har dårligere helbred end andre. Her har 64 procent et godt eller virkelig godt helbred. Det peger på, at AMU-uddannelsen måske tilbydes som omskoling til serviceassistenter, som allerede *har* problemer med helbredet.

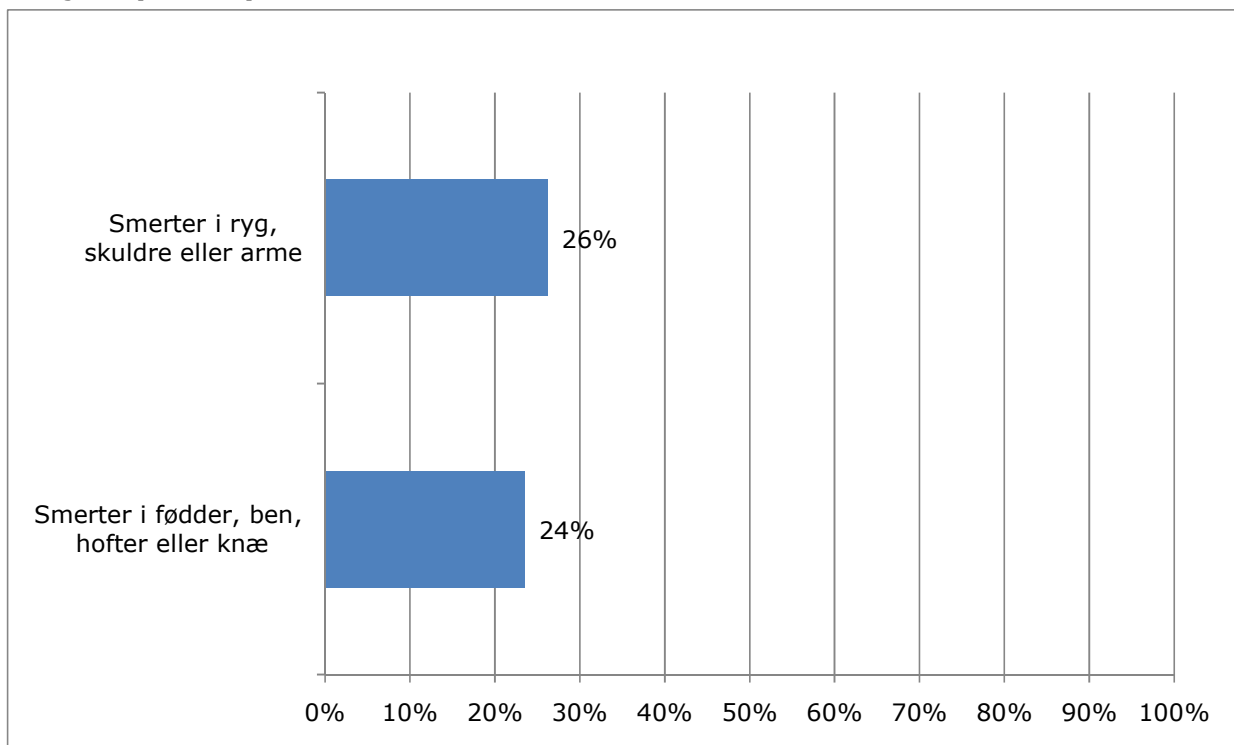
Her skal det også påpeges, at hovedparten af de serviceassistenter, der har taget en AMU-uddannelse, hørte til de første serviceassistenter, som tog uddannelsen 90'erne og starten af 2000'erne, hvor AMU-uddannelsen var den eneste serviceassistentuddannelse.

Alt i alt peger profilen på, at en del af det dårligere helbred blandt serviceassistenterne skyldes serviceassistenternes baggrund og rekruttering. Serviceassistenter, som kommer fra rengøringsjobs, som har taget en AMU-uddannelse, og som var blandt de første på uddannelsen, har dårligere helbred end andre serviceassistenter. De er med til at trække det gennemsnitlige helbred ned.

4.10. Smerter i bevægeapparatet

Medlemmerne er spurgt om de oplever smerter i bevægeapparatet. Her er både spurgt til henholdsvis smerter i ryg, skuldre eller arme og smerter i fødder, ben, hofter eller knæ.

Figur 20. Hvor ofte oplever du smerter i ryg, skuldre eller arme, når du er på arbejde? Hvor ofte oplever du smerter i fødder, ben, hofter eller knæ, når du er på arbejde. (n=532) Andel der har svaret "altid" eller "ofte".

26 procent har altid eller ofte smerter i ryg, skuldre eller arme, når de er på arbejde. 24 procent har altid eller ofte smerter i fødder, ben, hofter eller knæ.

I alt 35 procent har altid eller ofte smerter et sted i bevægeapparatet, når de er på arbejde.

Sammenligner man med danske lønmodtagere generelt, viser en undersøgelse, at det kun er 22 procent af danske mænd og 27 procent af danske kvinder, som altid eller ofte har smerter i bevægeapparatet¹⁰. Denne undersøgelse viser også, at smerter i bevægeapparatet ofte leder til førtidspension.

4.11. Sundhedstilbud på arbejdspladsen

Medlemmerne er spurgt om de har en række forskellige sundhedstilbud til rådighed på deres arbejdsplads.

Det mest benyttede sundhedstilbud er gratis frugt eller kantineordning.

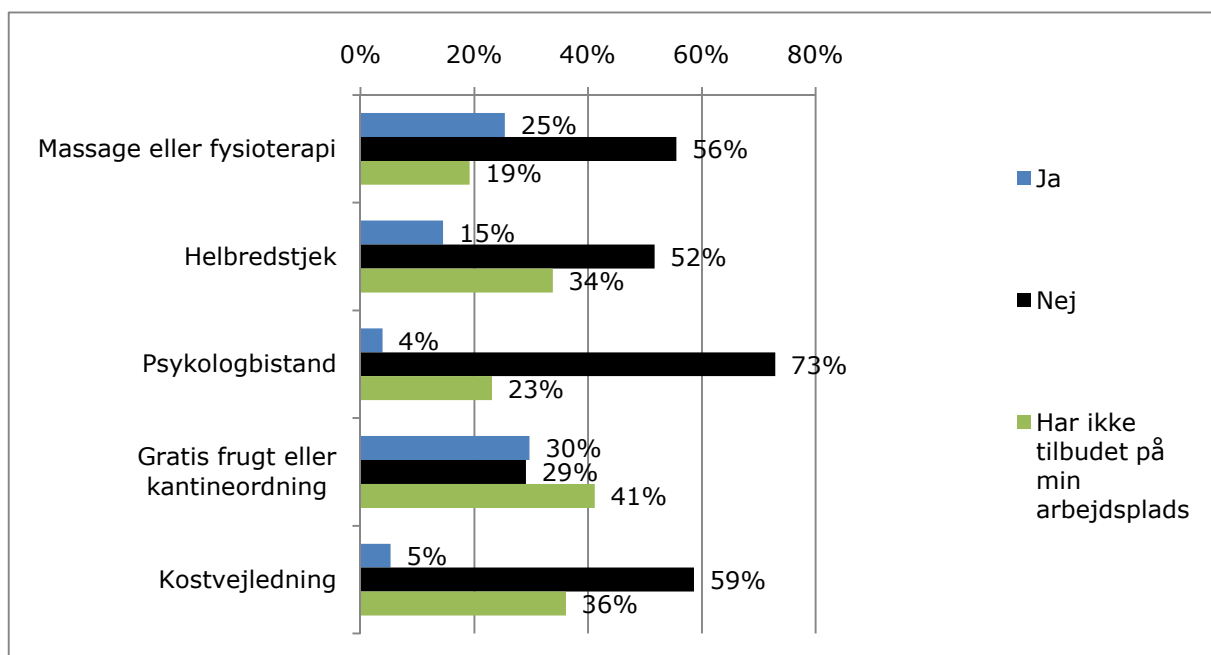
Det benyttes af 30 procent af medlemmerne og vælges fra af 29 procent af medlemmerne. De sidste 41 procent af medlemmerne har ikke frugt eller kantineordning.

¹⁰ <http://www.at.dk/OM%20ARBEJDSTILSYNET/Arbejds miljøforskningsfonden/Afsluttede-projekter/~media/C6F6B67984924A6DB85A641E2F5FC571.ashx>

25 procent har inden for det sidste år brugt et tilbud om massage eller fysioterapi på arbejdspladsen. 56 procent har tilbuddet, men har ikke brugt det, og 19 procent har ikke massage eller fysioterapi på arbejdspladsen.

Helbredstjek er benyttet af 15 procent af serviceassistentterne, psykologbistand af 4 procent og 5 procent har taget imod tilbud om kostvejledning.

Figur 21. Bruger du nu eller har du inden for det sidste år brugt nogle af følgende sundhedstilbud på din arbejdsplads? (n=532)

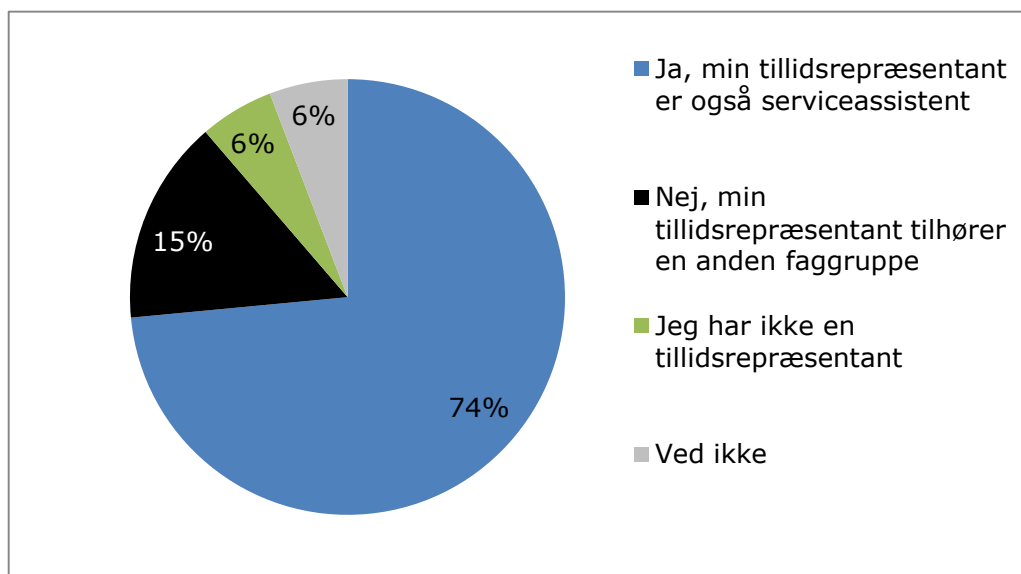

4.12. Serviceassistenternes tillidsrepræsentanter

I alt 89 procent af serviceassistenterne har en tillidsrepræsentant.

74 procent har en tillidsrepræsentant, som også er serviceassistent, og 15 procent har en tillidsrepræsentant fra en anden faggruppe. 6 procent har ikke en tillidsrepræsentant, og 6 procent ved ikke om de har en tillidsrepræsentant.

Figur 22. Er din tillidsrepræsentant serviceassistent? (n=532)

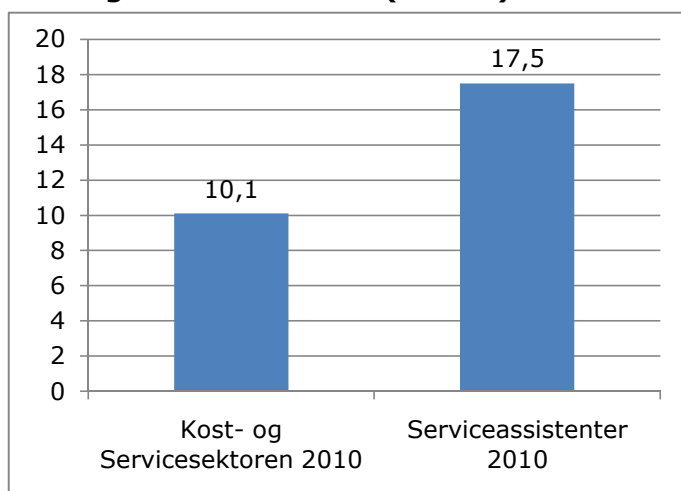
5. Sygefravær

5.1. Serviceassistenter er mere syge andre medlemmer af Kost- og Servicesektoren

Serviceassistenter har i gennemsnit været syge 17,5 arbejdsdage det seneste år.

Dermed er serviceassistenter mere syge end andre medlemmer af Kost- og Servicesektoren. Da et bredt udsnit af FOAs medlemmer blev stillet et enslydende spørgsmål i juni måned 2010, lå det gennemsnitlige antal sygedage blandt medlemmer af Kost- og Servicesektoren på 10,1 arbejdsdag.

Figur 23. Det gennemsnitlige sygefravær blandt serviceassistenter (n=532) og Kost- og Servicesektoren (n=149).

Ser man på tal fra Det Fælleskommunale Løndatakontor, som offentliggør en registerbaseret sygefraværstatistik, ligger serviceassistenternes også over de øvrige faggrupper. Forskellen er dog ikke så markant som i denne undersøgelse.

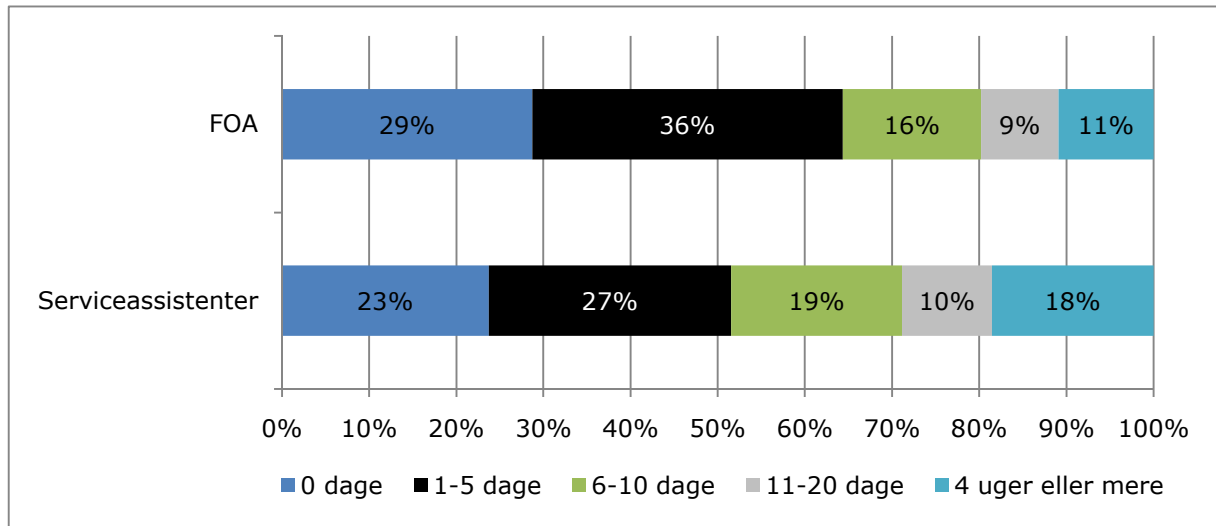
Tabel 6. Sygefravær opgjort i dagsværk blandt de serviceassistenter og store faggrupper i Kost- og Servicesektoren. Tal fra Det fælleskommunale Løndatakontor, 2009.

Erhvervsuddannede serviceassistenter	19,3
Husassistenter	18,4
Rengøringsassistenter	16,0
Serviceassistenter v. sygehuse	20,0
Sygehusportører	16,5

5.2. 18 procent har været syge i mere end en måned inden for det sidste år

Flere serviceassistenter end andre FOA-medlemmer har et meget højt sygefravær på 4 uger eller mere om året. Det viser Figur 24.

Figur 24. Længden af sygefravær blandt serviceassistenter (n=532) og alle FOAs medlemmer (n=2116)

18 procent af alle serviceassistenter har været syge i mere end en måned inden for det seneste år. Det gælder kun 11 procent blandt alle FOA-medlemmer.

Samtidig er der også færre serviceassistenter som helt undgik sygdom det sidste år, nemlig 23 procent, mod 29 procent blandt alle FOAs medlemmer. Det ses yderst til højre i figur 24.

Serviceassistenter er også oftere end andre medlemmer udsat for længerevarende sygemeldinger på 2 uger eller mere. 25 procent af alle serviceassistenter har inden for det seneste år været sygemeldt i to sammenhængende uger. Det gælder kun 13 procent af FOAs medlemmer generelt.

Tablet 7. Har du inden for det sidste år haft sammenhængende sygdom på 2 uger eller mere? (n=230)

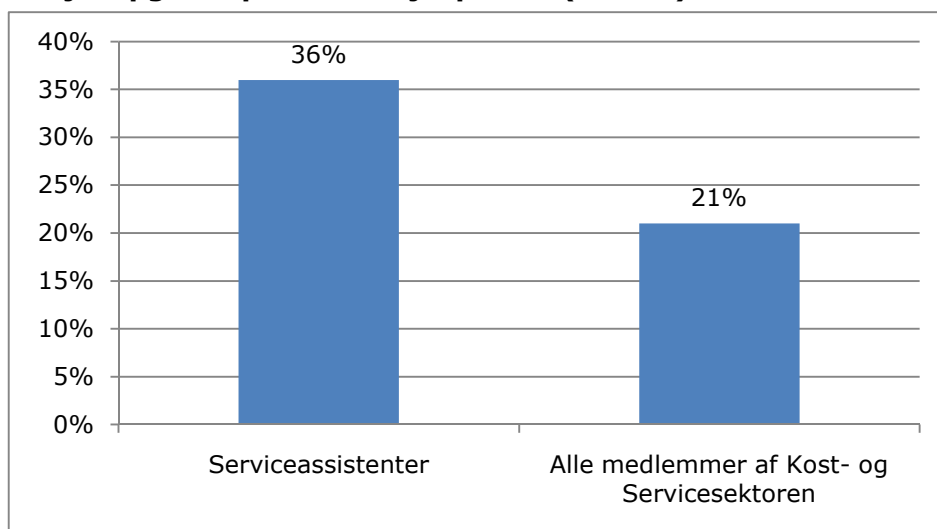
	Serviceassistenter	FOA
Sammenhængende sygefravær på 2 uger eller mere	25 %	13 %

5.2.1. Særlige spørgsmål til medlemmer med længere sammenhængende sygefravær

Medlemmer, som har været sygemeldt i to eller flere sammenhængende uger, er stillet flere spørgsmål til deres sygemelding.

Heraf vurderer mere end 1 ud af 3, eller 36 procent, at noget af deres sygefravær skyldtes forhold på deres arbejdsplads. Det samme svarede kun 23 procent i Kost- og Servicesektoren i 2009. Det giver dermed også et billede af, at serviceassistenternes sygefravær skyldes netop forhold i deres arbejdsmiljø.

Figur 25. Skyldtes noget af dit fravær inden for det seneste år forhold eller arbejdsopgaver på din arbejdsplads? (n=230)

Medlemmerne blev også spurgt, om deres sygdom skyldtes fysisk eller psykisk sygdom.

Tabel 8. Var du sygemeldt på grund af fysisk eller psykisk sygdom? (n=230)

	Serviceassistenter	Kost- og Service 2009
Ja, fysisk sygdom	68%	77%
Ja, psykisk sygdom	12%	13%
Ja, begge dele	9%	8%
Nej, af andre årsager	13%	2%
Ved ikke	0%	0%
I alt	100%	100%

Langt de fleste har været syge på grund af fysisk sygdom (68 procent), 12 procent på grund af psykisk sygdom, og 9 procent har været syge på grund af både fysisk og psykisk sygdom.

13 procent svarer, at de var syge af andre årsager.

Dermed svarer årsagerne nogenlunde til de svar, som et udsnit af Kost- og Servicesektoren gav i en undersøgelse i 2009. Den eneste forskel er, at flere serviceassistenter svarer, at de har været syge af andre årsager, uden at vi dog har fået disse årsager begrundet.

5.2.2. Initiativer over for langtidssyge

Medlemmerne er også spurgt til hvilke initiativer deres arbejdsplads tog over for dem under deres sygemelding.

Tabel 9. Hvilke initiativer tog din arbejdsplads for dig under din sygdom? (n=135)

	Serviceassistenter	Kost- og Service i 2009
Jeg deltog i en sygesamtale på min arbejdsplads	47%	24%
Min leder kontaktede mig for at spørge, hvordan jeg havde det	51%	35%
Min arbejdsplads sendte en buket blomster eller lignende	48%	22%
Jeg havde kontakt med min tillidsrepræsentant	24%	8%
Jeg deltog i en rundbordssamtale	14%	1%
Jeg blev delvist sygemeldt og genoptog arbejdet gradvist	35%	13%
Andet	10%	18%
Der blev ikke taget nogen initiativer over for mig	14%	28%
Ved ikke	2%	5%

47 procent af de sygemeldte har været til sygesamtale, 51 procent blev kontaktet af deres leder og 24 procent havde kontakt til deres tillidsrepræsentant.

35 % blev delvist sygemeldt.

Derimod oplevede 14 procent, at der ikke blev taget nogen initiativer over for dem.

De 10 procent, der svarer "andet", dækker både over gode og dårlige historier. Nogle fik hjælp af arbejdspladsen til psykologbehandling, andre er blevet opsagt. Nogle blev også delvist sygemeldt eller fik lettere arbejdsopgaver efterfølgende.

Tabellen viser også svarene fra de medlemmer af Kost- og Servicesektoren, som blev stillet et lignende spørgsmål i 2009. Der er meget få besvarelser fra undersøgelsen fra 2009, og man skal derfor være forsigtig med at konkludere på resultaterne.

Resultaterne peger dog helt gennemgående på, at der bliver taget flere initiativer over for langtidssygemeldte serviceassistenter end over for medlemmer af Kost- og Servicesektoren generelt.

Det skyldes givetvis en høj dækning af tillidsrepræsentanter blandt serviceassistenterne, hvor 89 procent har en tillidsrepræsentant.

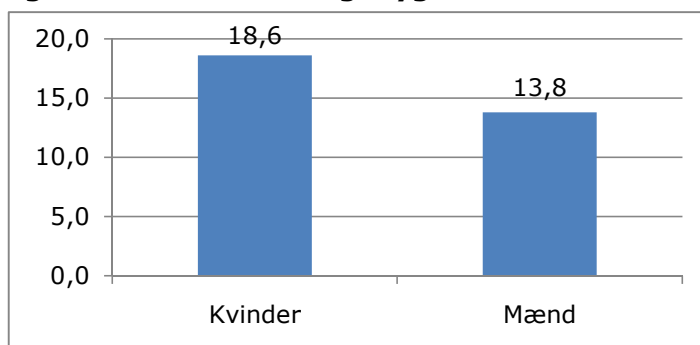
5.3. Sygefravær blandt forskellige grupper af serviceassistenter

5.3.1. Køn

72 procent af serviceassistenter er kvinder, og de kvindelige medlemmer har et væsentligt højere sygefravær end deres mandlige kolleger.

Kvindelige serviceassistenter har i gennemsnit haft 18,6 sygedage det sidste år mod 13,8 sygedage blandt deres mandlige kolleger. Der ses en lignende kønsforskel blandt FOAs medlemmer generelt.

Figur 26. Gennemsnitligt sygefravær blandt mænd og kvinder (n=532)

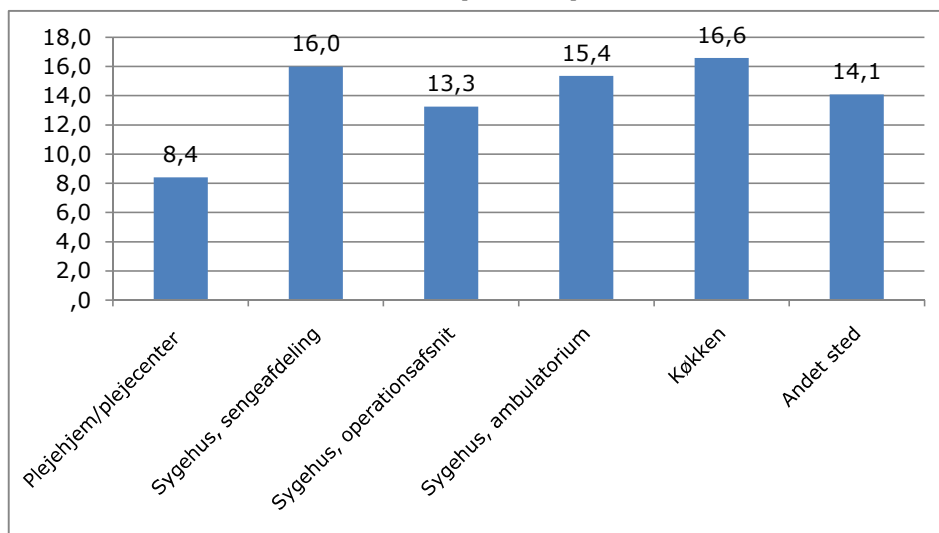
5.3.2. Arbejdssted

Der er kun mindre forskelle i sygefraværet alt efter medlemmernes arbejdssted. Det viser Figur 27.

Serviceassistenter på sygehuse har mellem 13,3 og 16,0 sygedage i gennemsnit. Ansatte i køkkener har 16,6 sygedage i gennemsnit, og serviceassistenter ansat 'andre steder' har et gennemsnit på 14,4 sygedage.

Ansatte på plejecentre/plejehjem har med et gennemsnit på 8,4 et lavere sygefravær end andre serviceassistenter. En forklaring kan være, at netop denne gruppe har flere "øvrige opgaver", som rækker ud over opgaverne med rengøring, køkken og portør opgave. Det giver, som afsnit 5.4.3. viser, et lavere sygefravær.

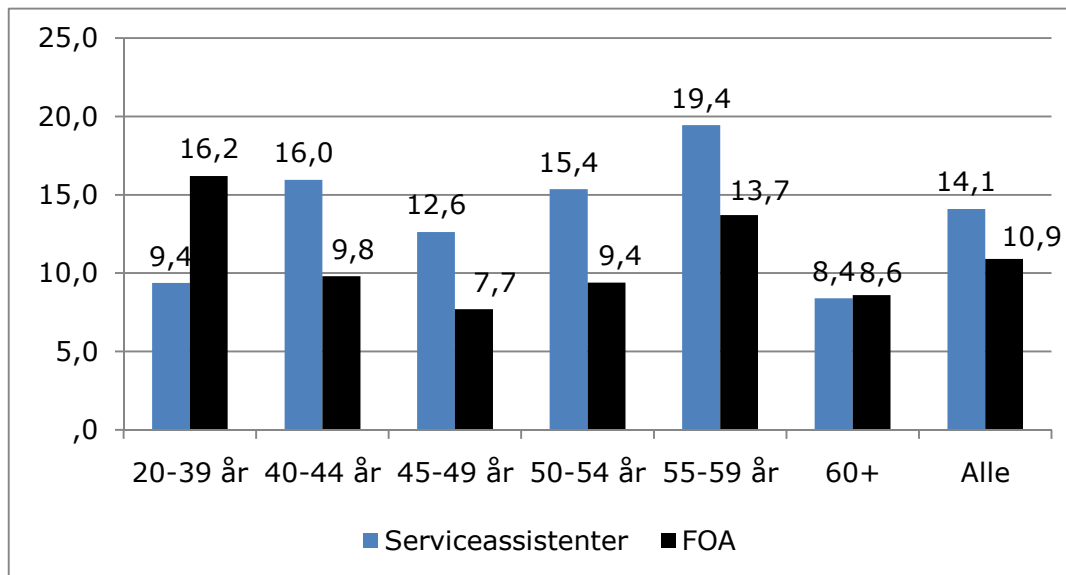
Figur 27. Gennemsnitligt sygefravær fordelt på arbejdssteder. Kun arbejdssteder med minimum 20 svar er vist. (n=570)

5.3.3. Alder

Sygefraværet er lavest blandt serviceassistenter på 60 år eller mere med 8,4 dage i gennemsnit, og sygefraværet topper blandt de 55-59-årige med 19,4 sygedage i gennemsnit. Samme mønster ses blandt FOAs medlemmer generelt.

Figur 28. Gennemsnitligt sygefravær fordelt på aldersgrupper (n=509)¹¹

Sygefraværet er lavt blandt de 45-49-årige, stiger herefter frem mod efterlønsalderen, og falder derefter igen. En forklaring kan være, at det fortrinsvis er medlemmer med et godt helbred, der vælger at fortsætte arbejdslivet også efter de 60 år.

Endelig skal det også bemærkes, at sygefraværet er lavt blandt de 20-39-årige – også lavere end blandt andre FOA-medlemmer. Der er dog få besvarelser i denne gruppe, og der kan derfor ikke konkluderes noget sikkert om sygefraværet blandt de unge serviceassistenter.

¹¹ Enkelte svare med meget højt sygefravær er her sorteret fra, da de påvirkede gennemsnittet meget kraftigt i de enkelte grupper.

5.4. Sygefravær – årsager og forklaringer

5.4.1. Resume

Serviceassistenternes generelle helbred er dårligere end andre medlemmers – og medlemmer med dårligt helbred har 2,5 gange så højt sygefravær som medlemmer med godt helbred.

Det er én af hovedforklaringerne bag serviceassistenternes højere sygefravær.

Samtidig har serviceassistenter flere ensformige arbejdsopgaver, flere gentagne og ensidige bevægelser og flere dårlige arbejdsstillinger end andre FOA-medlemmer. Det giver sig udslag i smerter i bevægeapparatet – og det kan alt sammen ses i sygefraværet.

Serviceassistenter med smerter i bevægeapparatet har ca. dobbelt så mange sygedage som andre medlemmer.

5.4.2. Helbred og sygefravær

Ikke overraskende er der klare sammenhænge mellem serviceassistenternes helbred og antallet af sygedage. Sammenhængene er særligt interessante, da serviceassistenterne har et dårligere helbred end andre medlemmer.

For det første har serviceassistenter, som altid eller ofte har smerter i bevægeapparatet, et væsentligt højere sygefravær end andre medlemmer. Helt præcis har serviceassistenter som altid eller ofte har smerter i ryg, skuldre eller arme 19,9 sygedage i gennemsnit. Og serviceassistenter, som altid eller ofte har smerter i fødder, ben, hofter eller knæ har 19,1 sygedage i gennemsnit.

Hvis man kunne forebygge nogle af disse gener, ville der altså være et stort potentiale for at nedbringe sygefraværet.

Tabel 10. Sammenhæng mellem smerter i bevægeapparatet og sygefravær. Det gennemsnitlige antal sygedage det seneste år for medlemmer, der har svaret henholdsvis altid/oftest eller "sjældent, næsten aldrig/aldrig". Resultater markeret med *er statistisk sikre.

Spørgsmål	Det gennemsnitlige antal sygedage det sidste år	
	Altid/oftest	"Sjældent, næsten aldrig/aldrig"
Hvor ofte oplever du smerter i ryg, skuldre eller arme, når du er på arbejde?	19,9	8,0***
Hvor ofte oplever du smerter i fødder, ben, hofter eller knæ, når du er på arbejde?	19,1	11,3*

*p<0,05, ***p<0,001

Den kraftigste påvirkning af sygefraværet ses i forhold til medlemmets selvvalgte helbred. Medlemmer, som vurderer, at deres helbred er dårligt eller meget dårligt, har i gennemsnit 34,9 sygedage årligt. Til sammenligning har medlemmer med et virkeligt godt eller godt helbred kun 9,3 sygedage årligt.

Tabel 11. Sammenhæng mellem selvvalgt helbred og sygefravær. Det gennemsnitlige antal sygedage det seneste år for medlemmer, der har svaret henholdsvis virkeligt god/godt eller dårligt/meget dårligt. Resultater markeret med *er statistisk sikre.

Spørgsmål	Det gennemsnitlige antal sygedage det sidste år	
	Virkelig god/godt	Dårlig/meget dårlig
Hvordan vil du vurdere din helbredstilstand i almindelighed?	9,3	34,9***

$\eta^2=0,291$; Et dårligt helbred kan dermed forklare 29 procent af forskellene i sygefravær. *** $p<0,000$

Selv medlemmer med et godt eller virkeligt godt helbred har altså, naturligt nok, også et vist sygefravær på 9,3 dage, men det er tydeligvis gruppen af medlemmer med dårligt eller meget dårligt helbred, som trækker det gennemsnitlige sygefravær op for serviceassistenterne.

Vi så tidligere, at kvindelige serviceassistenter har et dårligere helbred end andre kvindelige medlemmer af Kost- og Serviceassistenter. Dårligere helbred kan dermed være en væsentlig forklaring på serviceassistenternes højere sygefravær.

Sammenhængen mellem dårligt helbred og sygefravær er også fundet i en stor undersøgelse af sygefraværet blandt social- og sundhedspersonale. Smerter i bevægeapparatet og dårligt selvvalgt helbred gav også her et markant højere sygefravær¹².

¹² Borg, V, Faber A, Fallentin N. Sygefravær blandt plejemedarbejdere i ældreplejen. Sammenligning med andre grupper. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø. 2007.

5.4.3. Dårligt fysisk arbejdsmiljø giver højere sygefravær

Afsnit 4.1 viste, at serviceassistenter har et hårdere fysisk arbejdsmiljø end FOAs medlemmer generelt. Derfor er det også interessant at se, om et hårdt fysisk arbejdsmiljø giver et højere sygefravær. Resultatet ses i Tabel 12 nedenfor.

Tabel 12. Sammenhæng mellem fysisk arbejdsmiljø og sygefravær. Det gennemsnitlige antal sygedage det seneste år for medlemmer, der har svaret henholdsvis helt enig/enig og uenig/helt uenig. Resultater markeret med *er statistisk sikre.

Spørgsmål	Det gennemsnitlige antal sygedage det sidste år	
	Enige	Uenige
Jeg synes arbejdsmiljøet er godt på min arbejdsplads	14,0	13,5
Arbejdet er fysisk hårdt fx i form af mange og tunge løft	16,7	12,2
Jeg arbejder meget i bøjede og forvredne arbejdsstillinger	17,0	11,1*
Mit arbejde er kendetegnet ved gentagne og ensidige bevægelser	16,4	9,8**
Jeg arbejder ofte i meget støj, fugt eller varme	15,7	13,1
Mit arbejde er kendetegnet ved skiftende arbejdstider	13,6	14,4
Jeg har overvejende natarbejde	10,6	14,5
Jeg har nogle gange lange vagter på mere end 12 timer	10,3	10,0

*p<0,05, **p<0,01

To faktorer i det fysiske arbejdsmiljø slår igennem på sygefraværet.

Serviceassistenter, som arbejder meget i bøjede eller forvredne arbejdsstillinger, har 17 sygedage i gennemsnit. De øvrige serviceassistenter har til sammenligning kun 11,1 sygedag i gennemsnit.

Også gentagne og ensidige bevægelser påvirker fraværet. Medlemmer med gentagne og ensidige bevægelser har 16,4 sygedage i gennemsnit mod 9,8 sygedage hos de øvrige medlemmer.

Enkelte af de øvrige faktorer i det fysiske arbejdsmiljø kan også ses i sygefraværet, men forskellene er ikke store nok til at være statistisk sikre.

Det er værd at bemærke, at det samme mønster kan ses i den generelle undersøgelse af sygefraværet blandt FOAs medlemmer¹³. Der er dog den væsentlige forskel, at bøjede og forvredne arbejdsstillinger og gentagne og ensidige bevægelser har en kraftigere påvirkning af sygefraværet blandt serviceassistenter end blandt FOAs medlemmer generelt. Der er

¹³ <http://www.foa.dk/Forbund/Presse/Undersoegelser/Medlemmer/~~/media/Faelles/PDF/Rapporter-undersoegelser/2010/ArbejdsMiljet%20blandt%20FOAs%20medlemmer%202010Version1.pdf>.ashx

dermed et større potentiale for at nedbringe sygefraværet ved at sætte ind med forebyggelse netop blandt serviceassistenter.

I den forbindelse er det også interessant at undersøge, om serviceassistenter med en overvægt af rengøringsopgaver i løbet af arbejdsdagen har et højere sygefravær end andre. Rengøringsopgaver indeholder særligt mange gentagne og ensidige bevægelser samt dårlige arbejdsstillinger. Tilsvarende må vi forvente, at serviceassistenter med mange "øvrige" opgaver, vil have et lavere sygefravær, da disse opgaver typisk ikke så fysisk krævende. Det gælder opgaver, som ikke tæller rengøring, køkken- og portøropgaver.

Tabel 13 viser, at medlemmer med mere end 3 timers rengøring om dagen tilsyneladende har lidt flere sygedage end andre medlemmer. Forskellen er dog ikke statistisk sikker.

Det er altså ikke så meget rengøringsopgaverne i sig selv, som giver højere sygefravær. Det kan derimod skyldes dårlig ergonomi og dårlige arbejdsstillinger generelt.

Tabel 13 viser dog også, at Serviceassistenter, som aflastes fra rengøring, køkken- og portøropgaver, har et væsentligt lavere sygefravær end andre.

Serviceassistenter, som dagligt har mere end 3 timers arbejde med "øvrige" opgaver, har et væsentligt lavere sygefravær end serviceassistenter med 3 eller færre timer med øvrige opgaver, nemlig 11,1 sygedag mod 19,2 sygedage hos de øvrige serviceassistenter.

Tabel 13. Sammenhæng mellem mængden af rengøringsopgaver, øvrige opgaver og sygefravær. Det gennemsnitlige antal sygedage det seneste år for medlemmer med henholdsvis 3 eller færre timers daglig rengøring/øvrige opgaver og medlemmer med mere end 3 timers daglig rengøring/øvrige opgaver. Resultater markeret med *er statistisk sikre.

Spørgsmål	Det gennemsnitlige antal sygedage det sidste år	
	3 eller færre timer	Mere end 3 timer
Rengøringsopgaver	12,8	15,4
Andre opgaver	19,2	11,1*

*p<0,05

5.4.4. Det psykiske arbejdsmiljø – alenearbejde, ensformigt arbejde og jobtilfredshed

Tabel 14 viser, at især tre faktorer i det psykiske arbejdsmiljø slår igennem på sygefraværet hos serviceassistenter.

Tabel 14. Sammenhæng mellem psykisk arbejdsmiljø og sygefravær. Det gennemsnitlige antal sygedage det seneste år for medlemmer, der har svaret henholdsvis helt enig/enig og uenig/helt uenig. Resultater markeret med *er statistisk sikre.

Spørgsmål	Det gennemsnitlige antal sygedage det sidste år	
	Enige/helt enige	Uenige/helt uenige
Jeg har gode muligheder for personlig udvikling på mit arbejde	12,7	17,0
Jeg har et godt forhold til mine kolleger	13,8	12,2
Jeg har et godt forhold til min leder	13,6	17,2
Jeg får ofte ros for mit arbejde	13,8	15,3
På min arbejdsplads er vi gode til at snakke sammen på tværs af faggrupper	13,2	16,7
Min leder kommer tit forbi og hører, hvordan det går	14,1	14,2
Jeg har mange opgaver i løbet af dagen, hvor jeg kan bruge min uddannelse	13,8	15,7
Arbejdet er psykisk og følelsesmæssigt belastende	16,1	12,4
Arbejdsopgaverne er ensformige	18,7	11,8**
Jeg arbejder meget alene	16,8	11,9*
Jeg er generelt tilfreds med mit arbejde	13,0	27,0**

*p<0,05, **p<0,01

For det første har serviceassistenter med ensformige arbejdsopgaver 8 flere sygedage årligt sammenlignet med andre serviceassistenter.

Og for det andet har serviceassistenter, som arbejder meget alene, 5 ekstra sygedage årligt sammenlignet med andre.

Endelig synes jobtilfredshed at have en positiv effekt på sygefraværet. Medlemmer, som generelt er tilfredse med deres job, er kun halt så syge som medlemmer, der er utilfredse med deres job. Faktisk scorer de utilfredse medlemmer endog meget højt på sygefraværsskalaen med 27 sygedage i gennemsnit.

Andre forhold synes også at påvirke sygefraværet, men forskellene er ikke statistisk sikre. Det gælder muligheder for personlig udvikling, et godt forhold til leder, at kunne tale på tværs af faggrupper og et psykisk og følelsesmæssigt belastende arbejde.

Her er det også værd at bemærke, at det ikke er de samme faktorer i det psykiske arbejdsmiljø, som påvirker sygefraværet hos henholdsvis serviceassistenter og alle FOAs medlemmer.

Sygefraværet blandt FOA-medlemmer generelt påvirkes kraftigt af et dårligt forhold til leder og kolleger samt den følelsesmæssige belastning. Det er ikke tilfældet blandt serviceassistenterne. De påvirkes til gengæld af alenearbejde og ensformige arbejdsopgaver, hvilket slet ikke i samme grad påvirker sygefraværet blandt alle FOAs medlemmer¹⁴.

5.4.5. Utilfredshed med faget giver sygefravær

Serviceassistenter, som ikke er tilfredse med deres fag, er væsentligt mere syge end andre medlemmer. 32,7 sygedage årligt er gennemsnittet blandt de serviceassistenter, som er overvejende utilfredse eller utilfredse med at være serviceassistenter¹⁵.

95 procent af de utilfredse serviceassistenter regner da heller ikke med at være i faget om 5 år (figur ikke vist).

Tabel 15. Sammenhæng mellem tilfredshed med jobbet som serviceassistent og sygefravær. Det gennemsnitlige antal sygedage det seneste år for medlemmer, der har svaret henholdsvis meget tilfreds/overvejende tilfreds og overvejende utilfreds/meget utilfreds. Resultater markeret med *er statistisk sikre.

Spørgsmål	Det gennemsnitlige antal sygedage det sidste år	
	Meget tilfreds/overvejende tilfreds	Overvejende utilfreds/Meget utilfreds
Hvor tilfreds er du generelt med at være serviceassistent?	13,2	32,7**

**p<0,01

5.4.6. Arbejdspres og stress ses tydeligt i sygefraværet

Serviceassistenter, som udsættes for et stort arbejdspres og udviser tegn på stress, har et klart højere sygefravær end andre serviceassistenter.

Medlemmer, som sjældent, næsten aldrig eller aldrig har tid nok til deres arbejdsopgaver, har 7 ekstra sygedage i forhold til medlemmer, som altid eller ofte har tid til deres arbejdsopgaver. Tilsvarende har medlemmer, som altid eller ofte må arbejde meget hurtigt, 7 flere sygedage.

Større effekt har det, at medlemmerne altid eller ofte har et højt arbejdstempo gennem hele dagen. Det giver 10 ekstra sygedage.

¹⁴ Resultatet fra FOAs undersøgelse kan læses her:

<http://www.foa.dk/Forbund/Presse/Undersoegelser/Medlemmer/~/media/Faelles/PDF/Rapporter-undersoegelser/2010/Arbejdsmiljet%20blandt%20FOAs%20medlemmer%202010Version1.pdf.ashx>

¹⁵ Her skal det bemærkes, at et højt sygefravær også i sig selv kan give utilfredshed med jobbet som serviceassistent. Sammenhængen går altså begge veje.

Endelig giver det 14 ekstra sygedage årligt, hvis serviceassistenter altid eller ofte oplever, at arbejdet tager så meget energi, at det går ud over privatlivet. Dette er et ofte anvendt mål for stress, og det har altså en klar effekt på sygefraværet.

Medlemmer, som altid eller ofte kommer bagud med deres arbejde, er i gennemsnit syge 19,8 dage. Her er forskellen til de øvrige medlemmer dog ikke statistisk sikker.

Table 16. Sammenhæng mellem stress, arbejdspress og sygefravær. Det gennemsnitlige antal sygedage det seneste år for medlemmer, der har svaret henholdsvis altid/oftest eller "sjældent, næsten aldrig/aldrig". Resultater markeret med *er statistisk sikre.

Spørgsmål	Det gennemsnitlige antal sygedage det sidste år	
	Altid/oftest	"Sjældent, næsten aldrig/aldrig"
Hvor ofte kommer du bagud med dit arbejde?	19,8	13,9
Har du tid nok til dine arbejdsopgaver?	12,6	19,4*
Hvor ofte er det nødvendigt at arbejde meget hurtigt?	17,2	10,4*
Hvor ofte er arbejdstempoet højt gennem hele dagen?	19,9	9,6***
Hvor ofte tager arbejdet så meget energi, at det går ud over privatlivet?	25,3	11,1*

*p<0,05, ***p<0,001

5.4.7. Mobning giver mange ekstra sygedage

Medlemmer, som altid eller ofte bliver mobbet på arbejdet, har et dobbelt så højt sygefravær i forhold til medlemmer, som sjældent, næsten aldrig eller aldrig er udsat for mobning.

Table 17. Sammenhæng mellem mobning og sygefravær. Det gennemsnitlige antal sygedage det seneste år for medlemmer, der har svaret henholdsvis altid/oftest eller "sjældent, næsten aldrig/aldrig". Resultater markeret med *er statistisk sikre.

Spørgsmål	Det gennemsnitlige antal sygedage det sidste år	
	Altid/oftest	"Sjældent, næsten aldrig/aldrig"
Hvor ofte oplever du mobning eller chikane fra din chef eller leder?	26,3	13,7*

*p<0,05,

Bilag A. Spørgeskemaundersøgelse som datakilde

Vi har undersøgt medlemmernes sygefravær via en spørgeskemaundersøgelse. Nærmere bestemt har vi bedt dem om at tænke tilbage på, hvor mange arbejdsdage de har været sygemeldt inden for det seneste år.

Denne metode har naturligt sine usikkerheder og begrænsninger. Medlemmernes gennemsnitlige antal sygedage (17,5 sygedage) ligger i denne undersøgelse under gennemsnittet for serviceassistenter i kommunernes statistikker (20,0 sygedage i 2009).

Erfaringer fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø og Socialforskningsinstituttet viser, at svarpersoner systematisk vil undervurdere deres eget sygefravær, når man spørger dem¹⁶. Svarpersonerne kan have svært ved at huske det nøjagtige antal sygedage, og ikke mindst skelne mellem sygedage på grund af egen sygdom eller eventuelle børns sygdom. Omvendt kan andre svarpersoner have overvurderet antallet af sygedage. Eksempelvis ved at tælle sygdom i weekenddage med i fraværet, selvom de er bedt om kun at opgøre sygdom i arbejdsdage.

For andre medlemmer kan sygefravær være et følsomt emne, så de bevidst eller ubevidst undervurderer omfanget af sygedage. Ifølge Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø gælder det især for langtidssyge medlemmer, som også i mindre grad ønsker at deltage i undersøgelser af sygefravær¹⁷. Derfor vil spørgeskemaundersøgelser også systematisk undervurdere omfanget af sygefravær.

Alt i alt skal man derfor være varsom med at sammenligne sygefraværet i denne undersøgelse med andre opgørelser af sygefraværet. Tallene fra Det Fælleskommunale Løndatakontor, og andre registerbaserede undersøgelser, giver derfor et langt mere sikkert grundlag for at se på for eksempel forskelle mellem faggrupper og sammenligne FOAs medlemmer med andre grupper på arbejdsmarkedet.

Metoden i denne undersøgelse, en spørgeskemaundersøgelse, har dog også sine fordele. Her er det muligt at se på årsagerne til sygefraværet. Vi kan stille en række spørgsmål om medlemmernes arbejdsmiljø og undersøge sammenhænge mellem arbejdsmiljø, helbred og sygefravær.

Bilag B. Fremgangsmåde

Undersøgelsen er gennemført i perioden fra 25. august til 21. september 2010.

786 serviceassistenter blev tilfældigt udvalgt til at deltage i undersøgelsen.

Undersøgelsen er gennemført dels via telefoninterviews og dels via et elektronisk spørgeskema, som blev sendt til medlemmer med en registreret e-mail-adresse.

I telefonrundspørgen lykkedes det ikke at finde adresser og telefonnumre på 104 medlemmer, og de indgår derfor ikke i undersøgelsen. Af de 682 medlemmer, som blev

¹⁶ SFI (2002) En sammenligning af sygefraværet i 1995 og 1999. Arbejdsmarkedsrummelighed. Arbejdspapir 22

¹⁷ Borg, V (2007a) Faber A, Fallentin N. Sygefravær blandt plejemedarbejdere i ældreplejen. Sammenligning med andre grupper. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.

kontakten, svarede 52 medlemmer, at de ikke var serviceassistenter. I alt 452 interview blev gennemført, og svarprocenten blev dermed 72 % for telefoninterviewene¹⁸.

Det elektroniske spørgeskema blev sendt via e-mail til de 278 medlemmer, hvor FOA havde registreret en e-mail-adresse. 127 svarede på skemaet og 37 svarede delvist. 87 e-mail-adresser var uvirksomme, og disse medlemmer indgår derfor i de 682 medlemmer, som blev kontaktet telefonisk. Dermed er der en svarprocent på 66 procent i den e-mail-baserede undersøgelse.

I alt 579 medlemmer har deltaget fuldt ud i undersøgelsen.

Undersøgelsen bygger videre på en undersøgelse af sygefraværet og arbejdsmiljøet blandt alle faggrupper i Kost- og Servicesektoren fra efteråret 2009. Det gør det muligt at sammenligne svarene fra serviceassistenterne med svarene fra andre faggrupper i Kost- og Servicesektoren.

Herfra er der også hentet 50 besvarelser fra serviceassistenter, som har svaret på en udsnit af spørgsmålene, og de indgår derfor i afrapporteringen, hvor det er muligt.

Derudover perspektiveres der løbende til to undersøgelser af arbejdsmiljøet og sygefraværet blandt alle FOAs medlemmer som blev gennemført i sommeren 2010. Dermed er det muligt løbende at sammenligne serviceassistenternes sygefravær og arbejdsmiljø med andre af FOAs medlemsgrupper.

Bilag C. Sammenhænge mellem sygefravær og arbejdsmiljø

Undersøgelsen har arbejdet med en usikkerhedsmargin på 95 procent. Forskelle, hvor vi kan være 95 procent sikre på, at resultaterne ikke skyldes tilfældige udsving, er altså angivet som "sikre". Til test af sammenhænge mellem sygefravær og arbejdsmiljø er der anvendt en eta-test af forskelle i gennemsnittene mellem de to grupper. Alle øvrige tests er foretaget i SurveyXact.

¹⁸ 81 respondenter blev ikke truffet, og en væsentligt forklaring er her, at mange kontaktoplysninger ikke har været opdaterede.

Der arbejder ca. 2.700 serviceassistenter i Danmark – primært med rengørings-, køkken- og portør opgaver på sygehusene.

Serviceassistenter har et højt sygefravær - også højere end andre faggrupper med lignende arbejdsopgaver. Denne undersøgelse ser derfor nærmere på serviceassistenternes arbejdsmiljø og årsagerne til det højere sygefravær.

Undersøgelsen er gennemført i efteråret 2010 via telefoninterviews foretaget af SFI Survey.

Stauings Plads 1-3
1790 København V

Tlf.: 46 97 26 26
www.foa.dk